

TV. 42.580

Izloja vsak četrtek in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom za celo leto 25 din,
pol leta 12-50 din, četrt leta
6-50 din. Izven jugoslovinske
46 din. Naročnina se pošlje
na upravištvu „Sloven-
skega Gospodarja“ v Ma-
riboru, Koroška cesta 5.
Lah se dopišljja do od-
povedi. Naročnina se pla-
čuje v naprej.
Redakcija Interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Re-
pici se ne vračajo. Upravi-
ništvo sprejema naročnine
inseratov in reklamacije.
Cene inseratov po dogo-
voru. Za večkratne oglaš-
be primeren popust. Neprave
reklamacije so pošiljane
prosto.
Čekovni račun pošilja
uradno Ljubljana št. 18.666
Telefon Interurban št. 113

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

1. številka

MARIBOR, dne 4. januarja 1923.

57. letnik.

Poslanci jugoslovanskega kluba svojim volilcem.

Jugoslovanski klub kot parlamentarni predstavitelj Slovenske ljudske stranke, Hrvatske pučke stranke in Bunjevske-šokačke pučke stranke je od početka stal na stališču, da se mora notranja ureditev naše države izvršiti na temelju pokrajinske avtonomije, to je, da se mora vsaka pokrajina samostojno razvijati na političnem, gospodarskem in kulturnem polju. Zaradi tega je zahteval v posameznih pokrajinah zborni zakonodajno močjo kot politična predstavništva ljudstva, ki naj v finančnem pogledu branijo finančno samostojnost pokrajin, v prosvetnem pa njihov svobodni razvoj.

Avtonomistični program zmagovit.

Naš žilavi in odkriti boj za avtonomijo v ustavodajni in zakonodajni skupščini je dvignil zavest našega ljudstva, utrdil ga je v borbi ter je imel velik vpliv na programe ostalih strank, od katerih so nekatere iz demagogičnih strankarskih razlogov, torej povsem neizkreno, zahtevale nekaj, o čemer so vedele, da se ne more nikakor izvršiti, druge so se pa iz pohlepa po oblasti popolnoma oddaljile od spoštovanja ljudske volje, misleč, da vse pravo temelji na sili.

Posamezne politične skupine v našem javnem življenju so morale končno priti do prepričanja, da je avtonomistično stališče edino prava rešitev notranje ureditve naše države ali točneje — srečnega in zadovoljnega skupnega življenja Hrvatov, Slovencev in Srbov na temelju bratskega sporazuma, ne pa na temelju centralistične razdiralne sile, niti na temelju cepitve, ki bi našo notranjo moč popolnoma uničila in izročila v roke pohlepni narodnim sovražnikom.

Naš žilavi boj za avtonomijo je okrepil strujo Stojana Protiča v radikalnem klubu. Najodličnejši njegovi člani so prišli do spoznanja, da se mora priti do sporazuma s Hrvati in Slovenci.

Vztrajnost Jugoslovanskega kluba.

Jugoslovanski klub je v težkem boju vzdržal do konca in ni od svojega prvotnega programa popustil niti za črko, dasi se mu je od ene strani obetala oblast in vse ono, kar je z njo zvezano, a na drugi strani pa se je označevala njegova politika kot izdajalska, ker se ni hotel pokoriti povelju praznih, neresnih obetanj. Ta vztrajnost, četudi ni dovedla večine demokratske stranke pod vodstvom Ljube Davidoviča do popolnega avtonomističnega stališča, ker so se demokrate dolgo s silo držali na vladi, vsled česar težko pojmujejo svobodo, vendar jih je dovedla do priznanja, da je potreben sporazum s Hrvati in Slovenci.

Vpliv na Radičevo stranko.

Cela Radičeva stranka s Hrvatskim blokom je morala pod pritiskom Ljud. stranke opustiti svojo misel o „nevtralni kmetijski republiki“ Hrvatske in Slavonije s krajevnimi popravami v vzhodnem in jugozapadnem delu v korist srbskega plemena, in pritegniti v območje hrv. zanimanja tudi Bosno, Hercegovino in Dalmacijo. Ko je smatrala, da je treba iz pasivnosti preiti na aktivno politično delo, tedaj se je postavila na stališče Protičeve ustave, o kateri se ne more reči, da

zadovoljuje avtonomistične težnje. Radičeva stranka je šla še dalje ter je za svojega političnega ali bolj parlamentarnega voditelja izbrala Ljubo Davidoviča, dasi ravno ni dobila od njega nikakih jamstev za revizijo ustave.

To ravnanje Jugoslovanskega kluba je zmajalo tudi komunistične in socialistične vrste, ki so se morali končno prepričati, da centralizem ne samo ovira, ampak v ključni uničuje razvoj gospodarskega in socialnega življenja.

Tri centralistične stranke.

V našem javnem življenju se vzdržujejo samo politične stranke, ki so do konca trdovratno vztrajale pri popolnem centralizmu. To je najprej Pribečevićeva demokratska stranka, potem Zemljoradniška stranka in končno Slovenska samostojna kmetijska stranka. Prva je kakor znano, stranka izvoznicarjev, sekvestrov, mastnih koncesij, najhujše korupcije in nasilja med uradničtvom; stranka centralistov ne iz prepričanja nego iz dobičkarije, ki so se prizadevali obdržati na vladi s pomočjo neodgovornih pouličnih elementov; stranka, ki je ugonobila naše finance, ki je sklenila ameriško posojilo in porabila njegov prvi del za bančne in borzne špekulacije; stranka, ki se je vedno protivila izenačenju davkov, ki je našo carinsko politiko dovedla do popolnega poloma, tako, da so bili tepeni producenti in konsumenti, a obogatili so samo strankarski špekulanti; stranka, ki je pod vplivom brezvercev raznih barv razvila v naši državi popolnoma nepotreben kulturni boj.

Druga od teh strank — Zemljoradniška stranka je v svoji trdovratnosti vztrajala do konca v centralizmu in tako v vsakem pogledu pospeševala velikosrbske težnje. S pomočjo praznih besed je hotela zavesti dalmatinskega hrvatskega kmeta, dočim ga je ravno s svojo nepremišljeno politiko spravila v najtežji gospodarski položaj. Ta stranka Pribečevićevih tajnih in javnih pomagačev ne sme v bodoče zaiti v nobeno hrvatsko vas več, ne samo za to, ker je proti pravičnemu sporazumu s Hrvati in Slovenci, marveč tudi za to, ker jo v najnovejšem času vodijo popolni kapitalisti.

Stranka slepomišenja.

Tretja centralistična skupina — Slovenska samostojna kmetijska stranka je pred volitvami v konstituantno obetala slovenskemu kmetu, da bo v prvi vrsti branila avtonomijo Slovenije in da se bo potegovala za kmetijske koristi. Toda, ko je prišla v Beograd, je zaradi koristi svojih posameznih pristašev in voditeljev zavrgla in izdala eno in drugo in se borila z ramo ob rami z demokratsko stranko za centralistično politiko in za vso ono korupcijo, ki je v zvezi s tako politiko. Ob razpustu parlamenta se je spomnila tudi ona, da preide v „opozicijo“ in če mogoče tudi pri teh volitvah prevara ljudstvo. Toda opozicija te stranke je nastala samo na ta način, ker se njeni poslanci niso mogli zediniti v vprašanju, kdo bo novi kandidat za ministra. To je stranka, ki slepi sedaj svoje volivce, a ko bodo volitve končane, začne zopet svojo staro igro in se bo prodajala tistemu, ki bo več ponudil.

Stranka ravnopravnosti.

Kakor v političnem, tako stoji tudi v verskem ozi-

ru Ljudska stranka na stališču popolne verske ravnopravnosti v državi ter se zavzema z vsemi silami za versko strpljivostjo, ki vidi v tem največje jamstvo za mirno medsebojno življenje državljanov. Ravno radi tega je nastopila proti vsem poizkusom, ki so straneli za tem, da se v državi izzove takozvani kulturni boj proti katoličanom in katoliški cerkvi. Kulturni boj se je začel s čudnim „kanceljparagrafom“ v ustavi, ki sramoti našo državo pred kulturnim svetom; pokazal se je v raznih ukrepih, katere je podvel režim proti katoličanom in katoliškim ustanovam.

Marijine kongregacije, ki so popolnoma verska društva in spadajo z ozirom na to pod nadzorstvo zakonitih cerkvenih oblasti, so ali popolnoma prepovedane ali pa so zanje od strani države postavljeni taki pogoji, da se ne morejo razvijati. Katoliškim prosvetnim zavodom, ki jih je država dolžna vzdrževati bodisi na podlagi sklenjenih pogodb bodisi radi tega, kes se jim je odvzelo po agrarni reformi skoraj vso zemljo kot edini vir vzdrževanja, se je nakazala še le v zadnjem letu tako majhna vsota, da morejo nekateri izmed njih komaj životariti, drugi pa se približujejo gotovi propasti na škodo kulturnega napredka našega naroda.

Protikatoliško delo vlade in njenih organov je šlo tako daleč, da so prepovedali katoliškim duhovnikom v Vojvodini verski pouk v vseh šolah, kar doslej ni upal storiti noben vladajoči sistem. Več katoliških škofij in cerkvenih pokrajin je že nekoliko let brez vseh pastirjev. Nižja katoliška duhovščina se nahaja danes v mnogih krajih v najtežjem gmotnem položaju, ker ni hotela vlada rešiti niti vprašanja bire niti vprašanja duhovniških plač samo radi tega, da bi povzročila med narodom zmešnjava.

Vlada je z državnim denarjem in z državno avtoriteto vodila protikatoliško propagando tudi izven naše države v čehoslovski republiki ter tako ustvarjala nezaupanje med našo državo in večino čehoslovaškega naroda. Ona ni pustila pri miru niti grških katolikov v naši državi, temveč je naročila posebne agitatorje, ki so plačani iz državne blagajne, da vodijo nedostojno agitacijo proti grškim katolikom.

Ta režim kulturnega boja in nasilja pa je zopet podpiral iz državne blagajne vse one ustanove, ki so naravnost naperjene proti pozitivnim načelom vere. — Radi tega je ustvaril iz sokolske organizacije priganjače v kulturnem boju ter ob priliki pripravil tudi samemega poglavarja države do tega, da je manifestiral za to organizacijo, ki je samo pojav v našem strankarskem in kulturnem življenju.

Varanje z agrarno reformo.

Rešitev agrarnega programa smo vedno smatrali za bistven del svojega programa. Vse, kar se je doslej storilo v tem pogledu, je bilo bodisi uspeh plemenske nadvlade, bodisi strankarske korupcije ali neresnega besedičenja. Plemenska nadvlada se vidi v tem, ker se naseljujejo na veleposestvih v Sremu, Slavoniji in Vojvodini Srbi, med tem ko se siromašni hrvatska in slovenski poljedelci pošiljajo v južne kraje Srbije, kjer nimajo nobenih pogojev za življenje. Strankarske korupcije se je vršila s naselitvijo dobrovoljcev, demagogijo pa je pridigovala zemljoradniška stranka. Zlasti obtožujemo vlado, ker se niti do danes ni lotila rešitve agrarnega vprašanja v Dalmaciji, radi česar danes dalmatinski kmet strada. Agrarno vprašanje v

V libijski puščavi.

Roman.

Angleški spisal A. Conan Doyle.

4

Na drugem koncu krova se je Francoz Fardet polglasno pogovarjal z novopečenim doktorjem Headinglyjem.

Slonel na pregraji, pihal od sebe duhteči dim fine smodke in se zaupljivo nagibal k tovarišu.

«Derviši, gospod doktor, je pravil, »derviši —? Bežite no —! Dervišev ni! Prazno strašilo!»

«Mislite —?« je neverjetno odgovarjal Headingly. «Prepričan sem bil, da jih je vse polno tod ob gornjem Nilu, po puščavi, po oazah —»

Fardet se je previdno ozrl preko krova, tja, odkoder je žarela smotka polkovnika Cochrane skozi nočno temo.

«Amerikanec ste, mu je dejal, »in med Amerikanci in Angleži, to vemo mi tukaj v Evropi prav dobro, so bila vedno nasprotstva —»

«No —,« je rekel Headingly počasi, »ne rečem, da bi ne bilo med nami in med Angleži tupatam kakih malenkostnih prepirekov, in nekateri naši ljudje — po največ so to Irci — so polni sovraštva do njih, iz razumljivih vzrokov. Ampak končno smo vsi eno ljudstvo, govorimo isti jezik in Angleška je pradomovina Amerikancev —»

«Dobro, dobro!» se je razvnel Francoz. «Toda vam vsaj lahko mirno povem, česar bi ne smel povedati onimale dvema Angležema» — pokazal je z glavo proti mestu, kjer sta se pogovarjala Cochrane in Belmont — »in povem vam, dervišev ni! To strašilo je iznajdba Angležev!»

«Kaj pravite!»

«To je znana reč v Parizu in naši dobro poučeni časopisi so nam vse to že večkrat razložili in povedali!»

«Ampak to bi bilo velikansko! Ali hočete reči, da so vsi tisti krvavi boji Angležev v Egiptu, zlasti v gornjem, le gola izmišljotina —?»

«Ne rečem, da bi ne bilo prišlo prej kedaj do vstaj in bojev, pa to je že davno minilo. Sedaj je tod gori vse mirno!»

«Pa čul sem o pohodih dervišev pred kratkim in o bitkah in pred par dnevi smo potovali mimo vasi Toski, kjer so se, ni dolgo temu, kravro spopadli Angleži in derviši. In da napadajo potnike in izletnike —»

«Bežite, bežite! — Ne veste, kako so Angleži! Za vas so Angleži ljudje, ki zadovoljno pušijo svojo kratko pipico, redkobesedni, mirni —. Pa ne veste, kako navihani in pretkani politiki so! V Egiptu je nered! so zagnali glas in že so bili v deželi in so jo zasedli. Nimate pravice do Egipta! jim je dejal svet. Pojdite ven iz Egipta! — Pa Angleži so že začeli snažiti in delati red v deželi, prav kakor gospodična Adams, kadar siloma in nepoklicana vlomi v nesnažno bajto fellahovo. Ven iz Egipta! jim pravi svetovna politika.

«Tako!» pravijo Angleži. «Samo toliko počakajte, da pomirimo tele razgrajace, tele derviše —! In svedčaka in čaka leto dni in spet se oglasi svetovna politika in zahteva, da morajo Angleži zapustiti Egipt. In spet pridejo Angleži z izgovorom, da morajo zavoljo ljubega miru še nekoliko ostati ob Nilu in krotiti upor ne dervišev. — In če pravi svet: »Saj ni nemirola, — bodite prepričani, čez teden dni bodele brali po časopisih o novi vstaji dervišev in spet bodo Angleži kazali nanje in dokazovali, da morajo zavoljo svetovnega miru ostati v Egiptu in skrbeti za red —. Mi nismo slepi, moj dragi Headingly! Prav dobro razumemo, kako se taka reč poskrbi —! Kopa beduinov, dober bakšiš, nekaj slepih strleov, in glej — derviši so tu in vstaja je narejena —!»

«Hm —!» je zamišljeno naredil Amerikanec. «To je politična modrost, ki jo poznajo končno vse države!»

«Pa kaj imajo opraviti Angleži v Egiptu?» se je hudoval Francoz Fardet. «Naj gredo ven —! Po celim svetu imajo razpredene svoje niti!»

«Vsekakor!» je pravil Amerikanec Headingly. «Nam Amerikancem, ki se zadovoljujemo s svojo Ameriko, nam se čudno vidi, da vi Evropejci venomer silite v dežele, ki niso vaše —. Seveda, mi imamo pri nas doma prostora dovolj za svoje ljudi. Ko bomo začeli drug drugemu napotijo delati in se drug drugega odrivati s komolci, takrat seve bomo menda tudi mi

* Turška beseda pomeni: darilo, napitnica.

DRŽAVNA
LIGESKA KNJIZNICA
V LJUBLJANI

Dalmaciji se mora rešiti na pravičen način, da ne bo nihče oškodovan. Kmet mora postati zakonitim potom lastnik zemlje.

Za socialno pravičnost.

Jugoslovanski klub se je ves čas svojega delovanja boril, da se pri vsakem koraku zaščiti najsiromašnejši in najbednejši sloji našega kmetijskega in delavskega sveta. Njegov program je bil izvrševanje socialne pravičnosti do vseh stanov. V najtežji dobi preganjanja delavcev je stal Jugoslovanski klub na braniku tlačnih in izkoriščanih. V tej smeri je deloval pri zakonu o zaščiti delavcev, o njihovem zavarovanju, o svobodi združitve delavcev v boju proti kapitalizmu in proti nasilju vlad, ki so stale povsod na strani izkoriščevalcev. O tem morejo soglasno poročati mnogoštevilne organizacije v Bosni in Hercegovini, v Dalmaciji in Sloveniji. Jugoslovanski klub je zadnji čas zlasti skrbel za to, da bi vlada preskrbela živila za revne kraje. V početku je vlada vse obljubovala, pozneje pa se je pokazalo, da so bile te obljube samo varanje naroda. Majhna denarna sredstva, ki so bila določena v ta namen, so se uporabila na način, po katerem se ljudstvu ni samo nič pomagalo, temveč je bilo tudi ponižano v svojem ponosu, ker je vsa ta akcija stremela za tem, da se pridobijo strankarski pristaši.

Hrvati in Slovenci

Končno moramo pred vami obtožiti stranke, ki se nahajajo v takozvanem Hrvatskem bloku, in sicer tudi iz nastopnih razlogov:

1. Ker sploh ni prišel v ustavotvorno skupščino, da se bori za hrvatsko stališče v vprašanju ureditve države in temeljnih državnih zakonov, ki jih ima ustava, temveč je omejil svoje delo na sestavljanje neplodnih spomenic na zunanji svet, med katerimi so nekatere države sovražno razpoložene ne samo proti celokupni državi, temveč zlasti proti Hrvatom in Slovencem, kakor n. pr. Italija.

2. Ker je s svojo prazno politiko omogočil, da je bila sprejeta centralistična ustava in vsi zakoni, ki so jo vsebujejo.

3. Ker je s svojo pasivno politiko dal popolnoma proste roke v prvi vrsti demokratu, da uvede v vse panoge državne uprave nečuvno korupcijo, da rešuje, da agrarno vprašanje na škodo Hrvatov in Slovencev, da gospodarijo z državnimi dohodki po svoji volji, da vodijo davčno in gospodarsko politiko proti hrvatskim slovenskim koristim, da obremene narod z velikim ameriškim posojilom itd.

4. Ker je s svojim znanim pismom na Ljubo Davidoviča pristal na to, da se odgodi ne samo rešitev ureditve države v smislu avtonomij, temveč tudi revizija ustave sploh.

5. Ker v svojem glavnem glasilu «Slobodnem domu» dan na dan napada katoliško vero in katoliško duhovščino in tako slabi odpornost hrvatskega naroda v boju.

Hrvati in Slovenci

To je bil naš delovni program v teh zadnjih letih. Dokazuje, da se nismo niti koraka oddaljili od tega, kar smo govorili pred volitvami v ustavotvorno skupščino. Ostali smo torej stalni v boju! To je največje jamstvo za bodočnost, da bomo ostali zvesti svojim vzorom.

(Sledijo podpisi vseh članov Jugoslovanskega kluba).

Najpotrebnejše priprave za volitve.

Volitve poslancev v narodno skupščino (državni zbor) se bodo torej vršile v nedeljo pred Jožefovim, 18. marca 1923. Za te volitve, ki bodo zgodovinske važnosti za vse stanovce, posebno pa za nas Slovence, se moramo dobro pripraviti. Zaupnike Kmetске zveze oz.

iskali prostora v kolonijah — Ampak, kakor se vi Evropejci sedaj pulite za Afriko! Italijani za Tripolitanijo, Angleži za Egipt in Francozi za Alžir —!

«Kaj —?» se je zadr. Francoz. «Mi da se pulimo za Alžir —? Mi se nikakor ne pulimo zanj! Kajti Alžir je del Francoske —! Vi se smejite —? Lahko noč, gospod!»

Vzravnal se je, poln užaljenega narodnega ponosa, in je trdnih korakov odšel pod krov.

II.

Zgodaj se je zbudilo tisto jutro življenje na parniku.

«Kleopatru» je krenila k levemu bregu Nila in globoko zarila svoj kljun v njegovo mehko, rjavo blato. Dolg mostič s pregrado ob straneh so položili mornarji s krova na breg, pritrdili z močno vrvjo ladjo na obrežne skale in nato so prvi izstopili vojaki, ki bi naj spremijali izletnike po puščavi, njihova telesna straža, šest vitkih Sudanecv-črncev v svetlomodrih z zlatom obšitih krojih in pisanih čepicah.

In trdo na obrežju je čakala dolga vrsta osličkov, pripravljenih, da jih zasedejo izletniki, in poleg vsakega je stal gonjač, rjav, od solca ožgan, bosonog in slabo oblečen fantalin. In v kričavih hripavih glasovih je vsak hvalil «izredne» lastnosti svojega oslička ter zmerjal in psoval svojega tovariša in njegovo žival.

Izletniki so se pripravljali na odhod. Polkovnik Cochrane in Belmont sta stala ob ladijski pregraji, blizu njiju gospodična Adams in njena nečakinja.

Slovenske ljudske stranke po vseh župnijah in občinah prosimo, da se ravnajo po teh le navodilih.

Prepis volilnega imenika.

Reklamacijska doba je potekla že s 6. januarjem zvečer. Kdor do tega časa ni vpisan v volilni imenik, ne bo smel glasovati. (Najprvo se je razglašalo, da je čas za reklamacije do 10. januarja, kar pa ni res). Kdor dobi «Gospodarja» še pred 6. januarjem zvečer v roke, naj gre takoj pogledat na občinski urad, ali je vpisan ali ne. Ako ni, naj zahteva, da se ga vpiše. Vzemí s seboj krstni ali poročni list, domovnico ali delavsko knjižico. Dve znani osebi pa ti naj data potrdilo, da bivaš že najmanj 6 mesecev v tej občini. Ostala navodila najdete v «Gospodarju» z dne 28. decembra 1922. — Po reklamacijem postopanju je najvažnejše delo to, da si preskrbite takoj pri občini natančen prepis volilnega imenika. Doma si že poprej načrtajte polo papirja (ali več) in si napravite rubrike: 1. Tekoče število. 2. Ime in predime vpisanega volilca. 3. Stan. 4. Bivališče (kraj in hiš. štev.). Župan je po volilnem zakonu vezan vam dati volilni imenik na razpolago, da si ga prepišete. Ta prepis mora krajevni odbor Kmetске zveze, ali zaupnik dobro shraniti za agitacijo tik pred volitvami.

Predstavniki stranke.

Volitev poslancev se bo vršila tokrat tako kakor leta 1920, namreč s kroglicami. Volilni zakon pravi, da ima vsaka stranka pravico določiti, da na vsakem volišču čuva njeno volilno škrinjico zaupnik stranke. Te zaupnike imenujemo: «Predstavnike». Vsak predstavnik je obenem član volilne komisije. O dolžnostih in pravicah predstavnikov bomo še pisali. Za danes pa prosimo naše krajevne odbore in zaupnike, da uvažujejo to le našo prošnjo:

a) Tajništvu SLS za Maribor (za celjsko okrožje) Tajništvu SLS v Celju) naznanite vsaj do 20. januarja ime predstavnika in njegovega namestnika za vsako volišče.

b) Pišite ime, stan in bivališče predstavnikov natančno tako, kakor je dotični vpisan v volilni imenik.

c) Predstavnik in njegov namestnik mora biti edino le tak volilec, ki je vpisan v imenik in iz tiste občine, v kateri se nahaja volišče.

d) Predstavnik mora sam osebno privoliti, da sprejme mesto predstavnika oziroma namestnika. A oba morata dati tudi zagotovilo, da bosta vestno in zvesto vršila svojo službo na dan volitve v komisiji.

e) Za predstavnike in njih namestnike zberite volilce, ki uživajo ugled in ki so poznani po celem volilnem okolišu.

Zbori zaupnikov in agitatorjev (volilni odbori).

V vsaki občini prosimo volilne naše može in mladence, da si izberejo volilni odbor, v katerem naj bodo zastopani vsi kraji in stanovi. Ta volilni odbor se naj sestane vsak teden po enkrat, tik pred volitvami pa po potrebi celo večkrat. Volilni odbor naj najprej razdeli delo med agitatorje in zaupnike. Delo strankinih volilnih odbor obsegaj te le točke: volilni sestanki po vseh ob večerih, posvetovanje o načinu agitacije, sprejemanje volilnih navodil od vodstva stranke, poročanje stranki o stanju volilnih priprav, širitev časopisov, razdeljevanje letakov, določitev agitacijskega lokala na dan volitve, izvolitev vodje volilne agitacije na volilni dan.

Volilni fond.

Od teh volitev bo odvisno, ali se bodo sedanje slabe gospodarske in politične razmere, koje so prinesle zadnje nesrečno izpadle volitve (28. nov. 1920) poboljšale ali ne. Radi tega je sveta dolžnost vsakega posameznika, kakor tudi celih občin, da se dobro pripravijo na volilni boj. Volitve (poština, plakati, tiskovine itd.) pa stanejo sedaj ogromno denarja. Prosimo, da blagovolijo premožnejši in zavedni somišljeniki darovati

«Škoda, da vaša soproga ne gre seboj!» je dejal polkovnik.

«Mislim, da ji je solnce včeraj nekoliko škodovalo. Glava jo hudo boli» je odgovoril Belmont.

Njegov glas je bil močen, poln, pa prikupljiv kakor vsa njegova osebnost.

«Prav zaprav bi morala ostati pri njej in jej delati kratkočasje,» se je oglasila gospodična Adams. «Pa izvedela sem, da gospa Schlesinger tudi ne pojde. Pot ji je predolga in otroka ima, ki ga ne more vzeti seboj. Vrhu tega mora pisati neka pisma in jih odposlati s prvim parnikom, ki bo potoval po reki navzdol. Vaši soprogji torej ne bo dolgečas!»

«Zelo ste ljubeznivi, gospodična Adams! — Sicer se pa vrnemo ob dveh popoldan.

«Gotovo?»

«Na vsak način. Kajti ne jesti ne piti nimamo seboj in trda bi nam šla, če bi se ne vrnili do obeda.»

«Seveda!» je rekel polkovnik. «Jaz vsaj se za svojo osebo zavežem, da bom izpil steklenico dobrega vina in primerno množino kisle vode, brez katere tukaj ni mogoče prebiti. Suha puščava naredi suho grlo in strašno žejo. To vem iz lastne izkušnje!»

«Torej — gospe in gospodje!» se je oglasil dragoman Mansur s svojo rogljato angleščino in prihitel od nekok v svojih ohlapnih hlačah. «Zgodaj moramo odpotovati, ako se hočemo izogniti poldnevu in vročini vremena!»

Njegove črne, blesceče se oči so pohitele po vrsti njegovih izletnikov-varovancev z očeto vsko skrbljivim pogledom.

večje svote za volilni sklad (fond) Kmetске zveze. — Vplivajte s prijateljsko besedo na vse zavedne in posebej na premožnejše naše ljudi, da žrtvujejo za našo krščansko, slovensko ljudsko stvar po svojih močeh.

Doneske za strankin volilni sklad blagovolite nasloviti na naslov: Kmetška zveza, Maribor, Cirilova tiskarna. Na položnico napišite, da je znesek za volilni sklad.

Navodila zaupnikom.

Dogaja se, da zaupniki, katerim pošilja tajništvo stranke navodila, okrožnice in enake tiskovine, teh navodil sploh ne dajo naprej. Prosimo glavne zaupnike, da vsaj ta dva meseca pred volitvami pomagajo sodelovati pri veliki zgodovinski važni volilni borbi za zmago naše stranke. Ako pa kateri gg. zaupnikov res ne more vršiti svoje dolžnosti, pa ga prosimo, da določi drugega zaupnika, ki bo vršil ožji stik med volilci in vodstvom stranke.

Tajništvo naše stranke bo v vsaki številki «Slov. Gospodarja» objavljalo navodila za volitve.

Slovensko ljudstvo v enotni fronti v volilni boji!

Volitve v narodno skupščino bodo svedočile, ali hoče slovensko ljudstvo avtonomno Slovenijo in ali hoče ostre dotedanjih vladnih strank, ali pa hoče ostati suženj beograjskega centralizma. Za nas Slovence je v tem volilnem boju glavno pravilo, da pojdemo v volilni boj močni in nerazcepjeni v najjačji stranki. Naši neprijatelji skušajo slovensko volilstvo razcepiti na male strančice. To je preračunjeni manevar vseh tistih, ki hočejo krščansko slovensko ljudstvo v naši državi oslabil in ga spraviti ob njegove pravice. Tako prihaja sedaj pred volitvami v naše kraje vse polno malih strank: Samostojna, Novačanova republikanska, Kukovčeva demokratska, Deržičeva narodno-socialna, Kristanova socialdemokratska in še mogoče kaka druga mala strančica. Kaj bi pomenilo, ako pridejo take strančice vsaka z 1 ali 2 poslancema v parlament? — Slovenci ne bi v tem slučaju prav nič pomenili v narodni skupščini, naše želje in zahteve se ne bi upoštevale. Srbi in Hrvati ne bi imeli nobenega respekta pred Slovenci. O Slovencih bi govorili: «Kaj Slovenci! Saj nič ne pomenijo. Razkosani so na nebroj strank. Sami se tepejo med seboj.»

Za volitve, ki so pred nami, velja edino pravilo: Vsi dobromisleči Slovenci po vseh okrajih se združite v najmočnejšo slovensko stranko, katera je Slovenska ljudska stranka. Pokažimo svojim neprijateljem pa tudi prijateljem izven slovenskih mej, da je velika večina slovenskega ljudstva združena v svoji najboljši in najmočnejši stranki. Mi Slovenci se nečemo cepiti v male strančice, ker smo že itak mali po številu. Svojo avtonomijo in boljše gospodarstvo bomo dosegli le tedaj, ako bomo pokazali svetu, da smo složni in močni in da smo zavrgli male stranke.

Od tujcev in neprijateljev ljudstva najeti in plačani agenti Samostojne, Novačanove, Kukovčeve in Kristanove socialdemokratske stranke bodo lagali volilcem, jim tresli obljube iz rokavov, plačevali glasove in z vsemi sredstvi skušali razbiti ali vsaj slabiti moč naše krščanske ljudske stranke. Njih delo je delo izdajalcev slovenskega rodu. Kdor danes deluje ali agitira za eno gorej navedenih nam nasprotnih strank, je v službi najgrših neprijateljev Slovencev. Volilci, možje, fantje, pomnite to! Neugodno izpadle volitve dne 28. nov. 1920 Vam potrjujejo naše trditve.

Zatorej proč z vsemi onimi, ki bi slovenske volilce radi razcepili na male strančice!

Zbirajte za volilni sklad!

«Gospodična Adams, vzemite svoja zelena očala seboj! V puščavi se zelo blišči! — Ah, gospod Stuart, izvrstnega oslička sem prihranil za vas, odličnega, plemenitega osla, ki ga imamo vedno pripravljenega za najtežje izletnike! — Torej gospe in gospodje, prosim —!»

V dolgi pisani vrsti so stopali izletniki drug za drugim po brvi in preko rjavega peščenega obrežja na mesto, kjer so jih čakale jezdne živali in njihovi kričavi gonjači.

Prvi je šel Stephens, sloka, suha, resnobna postava, z angleškim slamnikom na glavi, z rdeče vezanim Baedeckerjem, «vodnikom po Egiptu», pod pazduho in s papirjem v roki, — pametno se je držal in službeno, prav kakor bi šel v svojo pisarno. Ko so stopali v breg, je prijel gospodično Sadie za roko, na drugi strani pa se mu je obešila njena teta in razposajeno in veselo je zadonel po svežem jutru njen dekliski smeh, ko je uslužnemu Stephensu ušla knjiga izpod pazduhe in se zakotalila po bregu.

Za njimi sta prišla Belmont in polkovnik Cochrane zatopljena v strokovne pogovore o lovskih in vojaških puškah raznih sistemov. Diplomata Brosen je šel sam zase, malomarno, zaničljivo se je držal. Kmalu za njim je prišel protestantovski pridigar. S težavo in trudom je spravljaj svoje nekoliko obilno telo po bregu navzgor in delal dovtip nad svojo debelo osebnostjo. Zadnja sta bila vitki Amerikanec Headingly in Fardet, dobrovoljni, gostobesedni Parižan.

(Dalje prihodnjič).

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Demokrati vedno hujše in ostreje grajajo na radikalni vladi in stranki vse to, kar so poprej sami v vladni družbi počenjali. Zadnjega decembra so imeli shod v Zagrebu in vsi bivši ministri od Pribičevića do Kukovca so govorili, kaka nevarnost in šiba za narod in državo so radikali, češ, da hočejo Veliko Srbijo, da se borijo samo za oblast in denar, da vladno oblast brezobzirno izrabljajo in zlorabljajo, ali skratka rečeno, da bo v vsakem oziru slabo, ker je odrinjena demokratska stranka, ki ima tako čista načela — svobode. Lepa svoboda, katero so delili Pribičevići in Timotijevići!

S Turki se Pašić še vedno ni pobotal in turški ministrski kandidati še vedno niso zasedli svojih stolčkov. Denarne zahteve je Pašić kratkoma odbil in sedaj zahteva tudi to, da ostane muslimanska stranka vedno v Bosni in da tudi pri volitvah ne nastopi med turškimi prebivalstvom južne Srbije. Radikali že od nekdanj ne pustijo, da bi imeli Turki po Sandžaku in Macedoniji svojo stranko, ker se iz teh ljudi ob volitvah s silo in goljufijo izsusi največ glasov. Ker tudi v drugih ozirih pri samoradikalni vladi ni vse v redu, se Pašić izogiblje raznih točnih izjav s tem, da se dela bolnega, vladne posle in vladno stanje zavija v gosto meglo nejasnosti, ki pa le ne more pred javnostjo zakriti raznih umazanosti pri volilnih pripravah Pašićeve družbe.

Tako se je na primer dognalo, da hoče Pašić na vsak način tudi svojega sina spraviti v parlament. Sin Rade bo kandidiral v okraju, kjer so radikali posebno močni, in tako bo ta verižnik, ki se bogati na ostudne načine sedaj na škodo Jugoslavije, kakor se je poprej bogatil na škodo v vojni krvaveče Srbije, postal poslanec in končno še minister, da bo lažje opravljal svoje izkoriščevalne posle.

Ker drži Pašić samega sebe za nekaj posebno privilegijevga, so dobili člani radikalne stranke nove strankine izkaznice s Pašićevo sliko. Tudi Pribičeviću je podaril Pašić svojo sliko in nekateri listi so tolmačili to kot vabilo, oziroma že kot sprejem v radikalno stranko.

Dognalo se je, da je bivši finančni minister dr. Kumanudi pred svojim odhodom obdaroval vse prijatelje iz višjih uradov s težkimi tisočaki, radikali se nad tem zgražajo, na drugi strani pa obsipajo svoje ljudi z raznimi dobrotami ter ravno tako, kakor prejšnja vlada samo za invalide in državne uslužbence ne najdejo denarja. Državnim uslužbencem piše beograjska «Epoha»: «S trinajsto plačo ne bo nič. Vlada pravi, da nima denarja, ker ji je denar potreben za volilno agitacijo. Uradniki naj potrpijo do spomladi, da bo trava zrastle! — Tako torej če so pametni, si bodo že zapomnili to za 18. marca.

Srbska stranka po Vojvodini in najbrž tudi drugod ne bo nastopala samostojno, temveč skupno z radikali. Radikali sploh skrbijo, da bi pritegnili na sebe razne manjše politične skupine in so poskušali celo loviti med pristaši razpuščene komunistične stranke.

Radikalni poslanec in tajnik pop Janjič je obiskal v Mitrovici zaprte komunistične poslance, da bi jih dobil za kako stvar v prid radikalcev. Govoril jim je, da bi lahko zadobili svobodo in v tem se zarcali vsa pokvarjenost vladne družbe, ki ljudi najprej po krivici zapre, da bi potem pod ceno zadoščenja in svobode iz njih izsilila svoje koristi.

Proglas o nastopu delavske stranke v Srbiji, podpisani od nekaterih bivših komunističnih poslancev je vlada zaplenila in se delavci volitev v Srbiji s svojo stranko najbrž ne bodo mogli udeležiti. Pravijo, da bodo volili republikance.

Srbski zemljoradniki so razcepljeni in sedaj se govorijo, da bode eden del po Bosni in Vojvodini skupno nastopal z radikali, drugi pa z demokrati.

Veliko-župansko imenovanje za Slovenijo je menda sedaj sklepno. Maribor dobi dr. Ploja, Ljubljana pa dr. Baltića. Prvi spada med zmerne, drugi pa med posebno zagrizene demokrate in čudno je, da radikali niso našli svojih ljudi za to mesto. Mogoče je pa Hribar tako svetoval, ker je v Beogradu radikalec, doma pa demokrat. Mariborskemu velikemu županu se že hlini ter prilizuje dr. Kukovec, češ, da je nekdanj zanj kopja lomil, to pa previdno zamolči in pozablja, da ga je leta 1907 ostudno blatil in napadal. Naj se gledajo centralistični priganjači med seboj, kakor se hočejo, ker tudi z največjo slogo centralizma ne bodo rešili.

Lozanska konferenca

je naletela zopet na zelo trdo in kočljivo točko in sicer na bogate petrolejske vrelce okrog Mosula. To mesto hočejo Turki za sebe, Angleži pa zahtevajo, naj ostane pod Irakom, ki stoji pod angleško nadvlado. Turki zahtevajo sedaj posebno komisijo, ki bi določila meje med Turčijo in Irakom.

Ruski delegati na lozanski konferenci so predložili spomenico, v kateri ugotavljajo, da velesile zasledujejo svoje stare osvajaalne namene. Njihov načrt rešitve morskooziškega vprašanja je naperjen proti črnomorskim državam. Edina prava rešitev je ona, ki pripozna Turčiji polno pravno in gospodarsko neodvisnost. Vse koncesije, ki jih bo Turčija morda primorana zavezniškom dati, so brez vsake dejanske veljave. Kar se tiče Balkana, je trajni mir mogoč le, če se vsi ti narodi združijo v veliko državno zvezo, v kateri bo vsak narod avtonomen. Nadziranje nad manjšinami, kakor jo predlagajo zavezniški, pa pomeni le prikrito nadzorstvo ve-

like antante nad vzhodom, ker je Društvo narodov le orodje v rokah velesil antante.

Grška.

Z grške meje prihajajo vesti, da je poslala grška vojaška oblast zaradi vstaje v zapadni Trakiji številne vojaške odredbe, ki so nastopili zelo strogo proti turškemu in bolgarskemu prebivalstvu; večina premožnih Turkov in Bolgarov je izgnana na otoke, njihovo premoženje pa zaplenjeno, družine pa zaprte. Četniki še nadalje napadajo železniške postaje in mesta v okolici Gumurdže. Uspehom ustašev mnogo doprinaša razkrajanje grške armade. Več tisoč grških dezertirjev se skriva v gorah.

Italija.

Po raznih italijanskih mestih se puntajo policaji, ker jih je fašistovska vlada postavila pod vojaško komando. Hudi nemiri in pretepi so bili v Turinu, Neapolju, Parmi, Pisi in Genovi. V Neapolju so policisti fašistom glavno poveljstvo razdeljali ter se še le umaknili, ko so nastopili vojaki. Upori zahtevajo precej človeških žrtev.

Poljska.

Morilec predsednika poljske republike Narutowicza je bil pred poroto v Varšavi te dni obsojen na smrt. Svoj zločin je priznal ter se izpovedal, da bi bil ubil tudi Pilsudskega, če bi ta izvolitev za predsednika sprejel. Obsojeni morilec je bil slikar in se je vdal z vso strastjo nasilni politiki poljskih plemičev in veljakov.

Vprašanje vojne oškodnine

se zadnji čas nekoliko povoljnejše razvija. Londonska konferenca se je že otvorila. Na eni strani ima Anglija načrt, da se vojno-odškodninski dolg nekoliko zniža, na drugi strani pa je Nemčija sama predložila odplačilni načrt, ki baje tvori sprejemljivo podlago za nova pogajanja. Ker tudi Francija baje ne vztraja več na zastavi ter zasedanju krajev, je razpoloženje državnikov precej dobro.

Naša zborovanja.

Izobrazba organizatorjev in agitatorjev naše stranke potom poučnih tečajev je hvale vredna. Taki tečaji so se vršili pretekli teden pri Sv. Marku niže Ptuja, pri Sv. Lovrencu v Slov. gor., pri Sv. Bolfenku blizu Sfedišča, na Hajdini, dne 2. januarja pri Sv. Marjeti ob Pesnici in 3. januarja v Hočah pri Mariboru. Predavali so: prof. Vesenj, posl. Pušenjak in Zebot, gg. Sagaj in Supanič.

Zaupni shodi se vršijo v Ptuj 8., v Slov. Bistrici 9., v St. Lenartu 10., v Mariboru za levi breg 11., za desni breg dne 12. januarja.

Sv. Peter niže Mariboru. V nedeljo, dne 7. t. m. porani sv. maši bo v samostanski dvorani volilni shod, na katerem bo poročal o položaju poslanec g. Zebot. Na svidenje!

Slivnica pri Mariboru. Shod SLS se vrši na Kraljevo popoldne ob pol 3. uri v gostilni pri g. Faležu. Poroča poslanec Zebot. Pridite!

Gornja Polskava. Na Kraljevo dne 6. t. m. po pozni sv. maši bo v Urankarjevi dvorani volilni shod, na katerem bo govoril poslanec Zebot.

V Vurbergu pri Ptuj se vrši v nedeljo, dne 7. jan. po maši shod Kmetске zveze.

Mozirje. V nedeljo, dne 7. t. m. se vrši pri nas občni zbor gospodarske zadruge, na katerem bo govoril o stanju in bodočih nalogah zadružništva poslanec Vlad. Pušenjak. Pričakuje se obilna udeležba članov in vseh prijateljev zadružništva.

Smihel nad Mozirjem. Na dan Sv. Treh Kraljev po maši se vrši pri nas shod KZ, na katerem bo poročal poslanec Vlad. Pušenjak.

Rače. Kaka sprememba od zadnjih volitev! Danes je ljudstvo že po ogromni večini zapustilo socialdemokratsko Kristanovo stranko in tudi samostojneže ter je stopilo v star krščanski tabor SLS. To je pokazal shod dne 31. decembra popoldne. Došlo nas je več stotin iz vseh občin Dravskega polja. Shodu sta predsedovala g. Sernko in župan iz Podove g. Zagavec. Govorili so poslanec Zebot, Sernko, Kmetič in Kolman. Ob volitvah bomo popravili to, kar smo kot zapeljani po krivih prerokih storili dne 28. novembra 1920. Svet se preobrača. Slava našim Račanom!

Spod. Polskava. Shod SLS dne 31. dec. pri gospodu Ludviku pod predsedstvom gospoda župana Bantirja se je dobro obnesel. Poročal je poslanec Zebot. Socialdemokrat Krištof, ki je hotel zabavljati čez dr. Korošča je moral utihniti. Tudi mi Polskavčani smo sprevideli, da so nas rdeči in samostojneži speljali na led.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Shod Kmetске zveze dne 26. decembra je pokazal, da je fara Sv. Tomaž vsa v taboru naše krščanske stranke. Predsedoval mu je gosp. Anton Meško. Govorila sta poslanec Zebot in prof. Vesenj. Bivši žandar Stampar je hotel prodajati ničvredno Novčanovo robo. A ljudstvo ga ni hotelo poslušati, ker odklanja vse tiste, ki bi nas radi razcepili.

Trbonje. Na starega leta dan se je vršil pri nas jako dobro obiskan shod Slov. kmetске zveze. Poslanec Pušenjak je v svojem govoru obširno orisal sedanji politični položaj in razpravljal o najvažnejših gospodarskih vprašanjih. Zborovalci so z veliko pozornostjo sledili izvajanjem govornika, ki ni hujskal proti drugim strankam, temveč pozival k složnemu, skupnemu delu, ter obsojal razredni boj. Jugoslovanskemu klubu se je izrazila zaupnica za možat nastop v prid slov. ljudstva in izrazila želja, da se še večkrat priredijo taki shodi pri nas. Sklenilo se je tudi ustanoviti krajevno organizacijo KZ in kmalu prirediti shod v Vuzenici.

Kotlje. Malokatera župnija ima tako vnete moze za dobrobit ljudstva, ko naša župnija. Krajevna organizacija KZ in naša občina so lahko v vzgled vsem organizacijam in občinam. Ni zadeve, za katero bi se ne zanimala naša organizacija in skušala pomagati ljudstvu. Na Novega leta dan je priredila organizacija politični snov, na katerem je v dve uri trajajočem govoru poslanec Pušenjak orisal naš politični in gospodarski položaj ter delo v prid Mežiški dolini. Zborovalci so odobraval izvajanja govornika in soglasno izrekli zaupnico Jugoslovanskemu klubu, osobito poslancu Pušenjaku. V Novem letu hočemo s podvojeno silo delovati naprej za sijajen izid volitev, potem se pa potegovati za izboljšanje naših prometnih razmer, zlasti za dosego boljše zveze z okrajem Slov. Gradec.

Gospodarsko-politični tečaji pri Sv. Bolfenku in na Hajdini so se izvršili enako lepo, kakor pri Sv. Marku, Sv. Lovrencu in drugi. Na Hajdini je mesto zadržanega poslanca poročal poslanec Pušenjak. Pri Sv. Bolfenku je govoril profesor Vesenj sam. Naši zaupniki so dobili jasen vpogled v gospodarstvo naše prejšnje vlade in v ureditev drugih držav v gospodarske in zakonodajne samouprave.

SOCIJALNI TEČAJ ZA FANTE IN MOŽE V CELJU.

Tri vesele dneve smo doživeli po božičnih praznikih v Celju na socialnem tečaju (27, 28. in 29. decembra) v družbi naših najboljših fantov in mož, ki so prišli v Celje, da se v samotni posvetitvi nekaj dni izobrazijo. Nad 80 jih je vsak dan z občudovanja vredno vstrajnostjo in pazljivostjo poslušalo predavanja. Od 8. ure zjutraj do 7. zvečer so bili vpreženi, a zdelo se jim je še prekratko. Predavatelji so razpravljali o vseh vprašanjih, ki morajo zanimati kmeta. Podlago je dala zgodovina kmetškega gospodarstva od prvih časov do današnjega v Sloveniji tako dobro razvitega zadružništva (dr. Korošec, dr. Basaj) zgodovinske borbe kmetškega stanu (Krajnc) in važnost izobrazbe, osnovne, gospodarske in politične za kmetški stan (dr. Ogriček). Cel drugi dan tečaja je bil posvečen gospodarskim vprašanjem: Agrarna reforma (poslanec. Sušnik). Tretji dan so dobili udeleženci vpogled v naša kulturna vprašanja: Kmet in vera (dr. Jeraj), Orel (J. Krošl) in gledali kmeta kot člana družine (dr. Kulovec) države (dr. Hohnjec). Zadnje predavanje jim je podalo jasen točen pojm o politiki (dr. Kulovec). — Ta tečaj je bil prvi poskus te vrste, ki se je, hvala Bogu izbornu obnesel. Socialni tečaji — večdnevni — morajo postati stalna naprava. Vsako leto hočemo zbrati naše fante in može v samotni k duševnim vajam. Tu naj se pripravljajo za izobraževalno delo med letom, tu naj si razširijo vsako leto bolj svoje duševno obzorje. Na socialnih tečajih naj si nabirajo duševne zaklade, ki jih naj potem skozi celo leto delijo vsem, ki pridejo z njimi v dotiko, posebno pa našim izobraževalnim društvom. Socialni tečaji bodo postali na ta način visoka šola našega ljudstva. In čim višje se bomo mi sami s pomočjo take ljudske visoke šole dvignili v izobrazbi, tem več bomo lahko dali kulture ostalim našim bratom v državi!

Iz protikmetске politike.

Odlikovanja samostojnih. Kmalu po razpustu narodne skupščine je prejel g. bivši minister Pucelj ponovno odlikovanje, istotako so bili odlikovani vsi poslanci Samostojne, ker so glasovali za centralistično vidovdansko ustavo, ki je glavni vzrok vsega gorja, nezadovoljnosti, nereda in neznosnih davčnih bremen v državi. Samostojni so ponosni na odlikovanje, katerega so prejeli za izdajalstvo slovenske samostojnosti. Prepričani smo pa, da dobijo slabostojne izdajice s svojim mesarjem Puceljem vred dne 18. marca drugo odlikovanje, ki sicer ne bo prišlo iz Beograda, pač pa iz rok našega slovenskega ljudstva in to odlikovanje bo — brca iz politike.

Samostojni hočejo svojo potapljačo se politično barko rešiti potom tiska. Demokratsko ljubljansko «Jutro», ki je tudi očetovsko glasilo slabostojnih generalov, javlja, da bodo izdajali samostojni v dobi volitev svoj «Kmetijski list» v Ljubljani dvakrat na teden, v Mariboru pa tudi en tednik. Kakor vemo, ima «Kmet. list» le pichlo število plačujočih naročnikov, po večini ga pošilja med kmete zastoj in sedaj ga hočejo izdajati dvakrat na teden in še en list v Mariboru, in časopisje stane danes ogromne denarne svote. Kdo bo plačal stroške za samostojni povečani tisk? Pucelj je poskrbel pri nemških volih in izvoženih prašičih za tiskovni sklad Samostojne ob času volitev. Nekaj stotisočakov izkupička za nemške vole in jugoslovanske prašiče bo šlo sedaj za samostojno časopisje, ki bo trosilo laž in demagogijo med ljudstvo. Vse naše somišljenike pozivamo, da vrnejo takoj vsak samostojni list, akoravno ga bodo dobili zastoj. Samostojni izdajalci slovensko-kmetških koristi bodo pogoreli pri volitvah in potem bodo tirjali od kmetov naročnino za prvotno jim brezplačno doposlano časopisje. Torej pozor pred krivimi in že tolikanj na lastni kmetški koži in žepu preizkušeni slabostojni preroki — volkovil!

G. poslanec Ivan Urek iz Globokega pri Brezicah se je že pred kratkim preselil v svojo novo enonadstr. hišo. G. slabostojni Urek pa od strahu pred svojimi domačini ne upa prebivati v pritličnih prostorih, ampak spava v noči nekje blizu strehe. Iz nekdanj tako ponosno-osabnega zagovornika slabostojne žepne pravde pa se je g. Urek prelevil v takega zajca. Da, da, vsakega izdajalca preganja slaba vest in tako se tudi g. Urek skriva pred onimi, katere je ogoljufal za dane jim obljube. Od samostojne politike je profitiral g. Urek torej lepo enonadstropno hišo, a tudi slabo vest. Pravijo, da g. Urek ne bo več kandidiral in to pa ne od jeze, ker ni postal svoj čas namesto Pucelja minister in sedaj pa ga je izpodrinil kot nosilca sa-

mostojne kandidatne liste za Stajersko kričavi zganjar Drogenik. Pa še nekaj: Globočani bi radi vsaj enkrat videli g. Ureka, da bi se pokazal v njihovi sredini in z odlikovanji, katera je prejel za svoja izdajstva. Toliko za danes o Ivanu Ureku, da se popolnoma ne pozabi njegovo častito ime.

«Zelene krave ne bom več volil», je jasno med svojimi gosti zaklical g. gostilničar pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Pri zadnjih volitvah je mož namreč glasoval za Samostojno. Na tisoče volilcev se je spametovalo in Samostojni obrnilo hrbet.

Kdo je Novačan, ki bi pod firmo republike rad postal poslanec? Novačan je študiran advokat brez službe. On piše tudi povestice, pravljice in kuje pesmice. Bil je že pri vseh strankah. Najprvo se je nagibal na socialiste. Nato je bil par mescev demokrat ali liberal. Ko je vzhajala samostojna zarja, je bil nekaj časa pri Pucelju v ministrstvu, torej tudi samostojnež. Ko je tam premalo neslo, je Novačan presedlal in šel k srbski stranki zemljoradnikov. Ti so mu dali nekaj tisočakov, da bi spravil slovenske kmete pod srbski klobuk. Ta denar je porabil, a več ga ni dobil. Zopet je treba poiskati novo stranko. Šel je k Radiču. Dobil je denar in sedaj zida republiko, a piše «Republikanca». Kaj bo neki potem, ko bo tu zmanjkalo cvenka? Tak človek bi rad vodil naše ljudstvo?!

Pozor pred dr. Novačanovim «Republikancem»! — Dr. Novačan v Celju izdaja sedaj pred volitvami svoj prismojeni list, katerega je krstil «Republikanec» in ga pošilja na kmete kar zastoj. Opozarjamo ljudstvo po deželi, da kdor prejme «Republikanca», ga čita in ne vrne, ga bo moral plačati in sicer pozneje. Gospod dr. Novačan je sicer dokaj radodaren s svojo republiko, a naročnino za svoj list bo iztirjeval, toliko je že še pameten, saj je doktor prava!

Politični krošnjar dr. Novačan je pretekle dni havziral s svojo slabo robo pri nekaterih županih po Haložah. Nekateri so mu pokazali vrata, drugi so ga potrpežljivo poslušali in sporočali razgovore nam. Vsi so namreč prepričani, da Radičeva zaležana republikanska roba ni za naše slovensko ljudstvo, saj je že celo Radičevi Hrvati ne marajo več. Dr. Novačan naj gre s svojo slovensko «republiko» nazaj med Srbe, med katerimi je dosedaj večinoma živell! Zadoosti so nas osleparili demokratje in samostojneži, pri katerih je tudi Novačan bil, dokler ni za denar služil monarhistom in centralistom «srbskim zemljoradnikom». Mi zaupamo le domači stranki in domačim osebam!

Ze lovijo z denarjem! «Stoinpetdeset kron zasluži lahko» tako se glasi začetek nekega oglasa ali inserata. Seveda, si marsikdo rad kaj zasluži, si je mislil dr. Kukovec s svojo napredno kmetsko obrtno zvezo. Ta denar namreč obeta njegova zveza odnosno demokratska stranka onim, ki bi hoteli prodati sebe in svoje poštenje in še enkrat izdali slovensko ljudstvo centralizmu in korupciji. Med dvanaestimi apostoli je bil eden Judas, bomo videli, koliko jih bo med slovenskim ljudstvom! Sicer pa so morali nagrabiti demokratje iz državnega korita strašno veliko, da lahko tako razmetavajo. No, ljudski denar se lahko trati! Kdor podpira demokratje in njihovo «napredno kmetsko-obrtno zvezo», ta ropa denar ljudstvu.

Dr. Kukovec demokratski shod na Polenškaku pri Ptuj. Veliko čast smo imeli Polenšani, da smo smeli na Štefanovo poslušati voditelja demokratske stranke dr. Kukovca. Veste g. urednik in dragi čitatelji Slovenskega Gospodarja, pripeljal se je očka Kukovec k nam na Polenškaku v spremstvu dveh drugih z autom, menda mu ga je posodil sam starosta Pašič. Pa kako veliko razočaranje je bilo za gospoda doktorja, ko je stopil v zborovalni lokal in nas je videl poslušalcev toliko, da smo imeli vsi dovolj prostora sedeti okoli ene piske mize. Kljub temu, da je bil shod zjutraj pri cerkvi naznanjen in je bila gostilna Joškota Laha vsa z vabili in lepaki zabarikadirana. Ta shod dr. Kukovca je torej pokazal, da tudi mi Polenšani več ne maramo in ne verjamemo ne raznim Kukovcem, Mermoljem kakor tudi ne ovaduhu Lahu, ki je bil lansko leto še predsednik samostojne stranke, in se je tudi enkrat v njegovi gostilni vršil shod samostojneža Mermolja, a letos pa že vnet demokrat. Naj še torej kdo poreče, da samostojneži in demokrati niso v bratskem objemu. Prijatelji Polenšani, s tem, da se niste hoteli udeležiti shoda, ste pokazali, da ne marate poslušati teh ljudskih izdajalcev kmečkega stanu, ki še do zdaj niso za nas prav nič drugega storili, kakor segli nam globoko v žepe, nas obdarili z mnogimi novimi težkimi za nas pogubonosnimi davki. Torej Polenšani, le tako naprej, spametujmo se, spreglejmo in dajmo brco tem izkoriščevalcem. zapirajmo vrata pred njimi in vrzimo jih iz naših hiš, kakor tudi njihove lažnjive, demagoške, brezverske liste, ki hočejo zastrupiti nas in naše otroke. Naročimo si pa vsi naše dobre krščanske časopise pred vsem pa našega dobrega svetovalca «Slovenskega Gospodarja», ki nam vedno prinaša dobrih in koristnih nasvetov. Držimo se ga trdno in razširjamo ga od hiše do hiše, kajti ta je edino naš prijatelj, naš zvest voditelj in boritelj za ljudsko pravico. Vam, atek Kukovec pa povemo, vi ste tisti, ki pomagate nas z neznosnimi davki guliti. Vi ste tisti, ki ste v državni zbornici, ko so se naši državni poslanci zavzeli za naše trpeče fante vojake, rohneli, češ, da se našim fantom dobro godi, dasi so isti od zime in gladu umirali, povsod ste nastopali proti našim koristim, sedaj se pa s apolnimi žepi v razkošnem avtomobilu vozite in bi nas radi zapeljali s svojim laževangeliem, a ne bo šlo! Naše volilne kroglice hočete, radi bi še dalje mlatili po naših suhih hrbtih, kar bi bilo zopet za vas, zato ne dobite nobene kroglice od nas!

Pismo iz Savinjske doline. Naznanjam Vam, da sem posestnik in član kmetiske družbe že od leta 1906. Bil sem ud te družbe že tedaj, ko je bilo pri družbi včlanjenih kakih 400 štajev Slovencev. Vsa leta sem bil naročnik na družbeno glasilo «Kmetovalec» in sem našel

in zajemal iz svojčas tega tolikanj strokovno nepristranskega lista tudi kot priprost kmetič obilo za kmetijstvo napredne izobrazbe. Vendar žalibog se je začela po vmešavanju Samostojne v družbo pri njej ostudna politična gonja, ki je prelevila nekdanj strokovnega «Kmetovalec» v slabostojno glasilo. Žal se mi je ločiti od nekdanj tako priljubljenega lista, a hudo mi je, ko vem, da se trga in pulijo v družbi za volilna mesta samostojni prvaki, ki se najbolj boje ljudske sodbe pri volitvah. Ako bi ne bili samostojni rogovileži, žeparji in koriterji vdrli v družbo, bi ta lahko štela več nego desetkratno število dosedanjih članov, a tako bo propadla, kot je in še bo izginila gnila samostojna politika. Za «Kmetovalec» ne bo nobeden pristal KZ več agitiral, ampak ga odpovedujejo z menoj vred eden za drugim. Po novem letu bo čital «Kmetovalec» samo še gospod predsednik Pirc, Pucelj in še par drugih samostojnih generalov, kmetje pa bomo rajši segli samo po Gospodarju, ki bo od sedaj tudi naš voditelj in svetovalec v gospodarskem oziru.

Tedenske novice.

Zaupnikom Slovenske ljudske stranke! Še enkrat prosimo glavne zaupnike, da za vsa volišča čimprej imenujejo predstavnike, ki bodo kot člani volilne komisije čuvali volilne skrinjice. Predstavniki naj bodo ugledni možje. Taki, ki so sposobni za agitatorje, pa naj se ne dajo za predstavnike. Agitatorji bodo imeli važnejši posel zunaj volišča.

† Bodi mu zemljica lahka! Od Sv. Petra pod Sv. gorami nam poročajo: Pri nas smo izročili materi zemlji minuli terek domačina Ivana Drogenik, gostilničarja in posestnika. Rajni je bil že od nekdanj zvest pristaš Kmečke zveze. Bil je daleč na okoli znan kot starokrščanska slovenska korenina, katerega je spoštoval in ljubil vsakdo, kdor ga je poznal. Domačini so ga radi vabili na gostije in razne druge slavnosti v domačih krogih, ker je znal goste zabavati z neprisljenimi in nedolžnimi šaljkami. Blagopokojnemu Ivanu bodi lahka zemljica domača in med sovaščani pa ohranjen trajni spomin. Rodbini Drogenik pa naše sožalje!

Novice iz Maribora. Mnogo Slovencev-ruskih ujetnikov se je vrnilo 31. m. m. iz ujetništva v Maribor in od tod bodo odposlani na svoje domove. — Na novega leta dan je padel iz vlaka, ki je vozil iz Št. Ilje v Slov. gor. proti Mariboru orožnik Lešar. Padel je tako nesrečno, da mu je vlak odrezal glavo in je ostal pri priči mrtev. — V mariborski okolici je ukradla žena necega orožnika svojemu hišnemu gospodarju 30 tisoč kron. Ko je zvedel o tej tatvini njen mož, ki je tudi orožnik, jo je aretiral in izročil mariborskemu sodišču s izjavo, da se bo pustil ločiti od nje. — Ne smemo pa tudi pozabiti, da so zborovali minulo soboto v Mariboru slabostojni voditelji, med njimi je bil sam bivši minister Pucelj. Samostojni so sklepali, kako bi se združili pri volitvah samostojni v demokrati. Samostojno-demokratskem zakonu želimo obilo sreče, a blagoslova ne bo!

Pred nosom policije so vlomili v trgovino. V Mariboru ima na Glavnem trgu trgovino z manufakturnim blagom trgovec Nifergal. Neznani tatovi so vlomili v noči od torka na sredo v trgovino in odnesli iz nje raznega blaga za okroglo 50.000 kron. Treba pa povdariti, da se je sedaj v kratkem času zgodilo v Mariboru že več prav velikih ulomov v trgovine in vlomilcev še do danes nimajo. Nifergalova trgovina je na Glavnem trgu, kjer je navadno največ stražarjev, ki pa menda bolj stražijo sebe, nego pa varnost in lastnino drugih.

O občinskih cestah pišejo mnogi dopisniki kako so slabe. Krivijo župane, da nosijo oni krivdo radi nedostopnih cest. Mi pa pravimo, da vsled dolgotrajnega deževja v jeseni ni mogoče občinskih cest, posebno po klancih, spraviti takoj v red. Saj so še celo okrajne ceste marsikje v skrajno slabem stanju. Naj dopisniki upoštevajo te razmere.

Kaj nam pišejo od Sv. Bolfenka v Slov. gor.? Gotovo ste vsi Bolfenčani z velikim veseljem čitali zgodbo o hudiču v cerkvi. Toda zgodba še ni končana. Konec je tale: Hudič je torej sedel v veliki luknji na stropu in na široko svinjsko kožo pisal grehe porednežev v cerkvi; ko je bila koža polna, jo je raztegnil s kremplji in zobmi. Že je bila v drugič skoraj polna, ko zagleda v vasi starega skopuha, zvestega svojega pristaša, v smrtnem boju. Veliko krivic je imel mož na vesti, bil je oderuh, terjal nadčloveške obresti, spravil ob kruh in streho z večnimi tožbami brez števila otrok, za reveže ni poznal usmiljenja — hudič si je bil v svesti, da mu mož ne uide. Toda imel je pridno ženo in dobre otroke; vsi so se trudili, da bi ga spravili v Bogom. Že je v roke vzel sv. Križ in začel moliti. Ko to zapazi hudič, skoči s svojega sedeža in odhiti, da vklepe skopuha zopet v svoje verige; pri tem pa mu je padla koža na tla in prestrašeni obiskovalci cerkve so jo dvignili in tam čitali svoje grehe. — Tako, Bolfenčani, bomo začeli popisovati tudi vaše grehe, ako iz gole, brezmejne štedljivosti ne boste žrtvovali par dinarjev za dobre liste in časopise. Res je, da jih pripelje pošta vsako soboto precej velik svitek; res pa je tudi, da bi lahko še mnogi, mnogi si privoščili veselje, da jih redno vsak teden obišče dober katoliški list. Zdaj je še čas; pogumno na delo, hudičeva koža je še prazna! — Zdaj pa moram tudi nekaj resnega poročati. Na dan starega leta smo pokopali zgledega, vernega moža, Alojza Čeh iz Ločič. Dolgo let je bil župan, še dalje cerkveni ključar pri Sv. Urbanu. Lepo je oskrbel svojo hišo, še lepše ga je bilo videti, ko je redno vsak mesec klečal s vojimi peterimi otroki pri Gospodovi mizi. Bil je tudi zvest naročnik Slovenskega Gospodarja in neupogljiv navdušen član krščanske kmetske stranke. Dobro je poskrbel za vse svoje otroke; dva sta umrla pred njim, sina Franca mu je ugrabila jetika, hčerko Ano iztrgala nesreča. Marljivo se je udeleževal še ta mesec sv. misijona pri sv. Ur-

banu in se ravno za to preselil za celi teden v viničarijo blizu cerkve. Toda baš v tej hišici si je nalezel kal smrtno bolezn; težko bolan je prišel v Marijinem prazniku k svoji hčerki v Trnovsko vas in tam zaspal v Gospodu dne 29. decembra. Bog daj naši domovini veliko takih kremenitih značajev, da bomo narod poštenjakov, da bomo narod velikih mož. Pokojniku pa svetila večna luč!

Moč Gospodarjeve pisave. Od Sv. Barbare v Haložah nam poročajo: Nas poštene Barbarčane silno veseli, da ima Slovenski Gospodar tako moč pri višji gospodi. Komaj smo vprašali javno, zakaj se pri nas ne razpiše tako dalgo nadučiteljska služba, pa glej ga šmenta, že slišimo, da so gospodje takoj na naš poziv razpisali to službo. Mi stari iz stare dobre krščanske šole si želimo nadučitelja, kakor je bil gospod Vučnik pred 40 leti. Tam smo se nekaj naučili. Strah božji je vladal v šoli. Gospod Vučnik je bil zmaj z našimi duhovniki in je z njimi složno deloval. Gospod se ni sramoval cerkve, kakor sedanjí šolski vodja, ki le krčme in gostilne pozna. Z veseljem bomo sprejeli vsakega gospoda nadučitelja, ki bode našo deco lepo v krščanskem duhu vzgojil, vsaki drugi bode pri nas težko shajal.

Zanimive vesti od Sv. Ane v Slov. gor. Komaj je minul advent, že se čuje na mnogih krajih po večerih zategli glas harmonike, ker začeli so kuhati žganje, in fantje in dekleta morajo biti zraven in biti dobre volje in misliti, da brez «šumel» to ni mogoče. Marsikateri oziroma marsikatera še pozneje kesa, da je poslušala «šumele», pa po smrti je pokora prepozna. Zatorej mladina, bodi vesela in sicer uživaj pošteno veselje, ne pa pregrešnega. Slovenske gorice so lepe, a žalibog vsled preobilnega pridelka alkoholnih pijač v npravnem oziru ne preveč na dobrem glasu. — «Kmetiskemu listu» v album. Pred kratkim je bil Kmetijski list poln hvale o apaskem župniku dr. Potzingerju, kako da je državotvoren in ga tudi stavil drugim duhovnikom za vzgled; a kakor poroča «Murska Štraza» št. 51., je omenjen g. vse drugo kakor državotvorna sol, ako niti na državni praznik dne 1. dec. ni hotel služiti sv. maše za kralja. Gospodje Pucelj, Mermolja in Dobnik, samostojni poslanci, ki ste že sklenili osebno prijateljstvo z dr. Potzingerjem, kaj pa porečete na to?

Neka tatinska roka je na Polenškaku pri Ptuj v cerkvi z oltarjev pobrala več altarskih pregrinjali ali rjuh. Šivilje in krojače opozarjamo, če bi kdo slučajno kaj sličnega dobil v roke, da bi osebo, ki bi prinesla rjuhe v delo, zapomni in naznani župnemu uradu ali pa cerkovniku, da se ta predrzni zlobnež prime in dobi za svoje grdo nečloveško delo zaslužen plačilo! Torej prosimo šivilje in krojače, bodite pozorni!

Iz srednjih Halož. V pozni jeseni ravnokar minulega leta grem po končanih svojih opravkih v Haložah proti svojemu domu. Blizu nove cerkve vzbudi mojo pozornost petje treh mož. Kmalu na to pa slišim iz njihove sredine besede: Jaz ne maram izdajalcev, proč z njimi. In glej ga: Kar na to pa začne kruliti ta čudak «Avstrija, ti dom si moj, za te gorim, za te živim. — Torej mi Jugoslavlani smo po njegovem mnenju izdajalci, in le oni, ki v tujo državo šli, je pravi, dober državljan. Glas omenjenega čudaka, da ne rabim hujega izraza, mi precej razodene, da je bil ta kričač Feguš Jaka, sedanjí posestnik veleposestva, koje je bilo svoj čas lastnina ptujskega župana Eckl-a po imenu. Oho, si mislim, Feguš Jaka ne mara biti v Jugoslaviji, najmanj pa se mu ljubi biti med Haložani, ker ti so večinoma več ali manj reveži, on pa je bogataš, da celo milijonar. Kot tak si vendar želi biti v Avstriji, ker tamkaj je domovina milijonarjev.

Tatvine v okolici Petrovč. V Petrovčah in okolici se je zadnji čas naselila neka še doslej neodkrita tatinska družba. Posebno marljivo so bili ti uzmoviči na delu pred božičnimi prazniki. Drznost te tatinske družbe je že postala tako velika, da so se upali pred prazniki obiskati celo poštni urad in so se lotili železne blagajne. Toda predno se jim je posrečilo vlomiti v blagajno in jo izprazniti, so bili pregnani.

Cerkev so hoteli pretvoriti v Sokolski dom. Iz Teharij pri Celju nam poročajo, da so hoteli nekateri tam kajšnji liberalni vaščani pretvoriti zapuščeno cerkev sv. Štefana v Sokolski dom, a ker jim je kulturnobojna nakana ponesrečila radi darežljive poztvoválnosti krščansko mislečih Teharčanov in Savinjanov. Letos smo namreč obhajali na Teharijih god sv. Štefana po dolgih desetih letih na prav slovesen način v lepo na novo prenovljeni cerkvi sv. Štefana. Domači g. župnik je ob tej priliki ganljivo razložil zgodovinski pomen tega hrama božjega. Mladi posestnik Vinko Verdev in še nekaj poztvoválnih Teharčanov je namreč prevzelo delo nabiranja prostovoljnih darov za prenovljenje cerkve po Savinjski dolini, kjer so nabrali toliko, da je danes svetišče zopet lepo prenovljeno. Darežljivim Savinjanom prirsčna zahvala za darove.

Božičnica orlovskega naraščaja v Šoštanju. Kaj tako ljubkega in prirsčnega, kakor je bila božičnica orlovskega naraščaja dne 24. dec. pa še naš kraj ni videl. Vse je bilo lepo: petje naraščajskega zbora in samospjev enega orliča, deklamacije in korajžni govori orličev, enako kakor televadni nastop naših ljubkih Orličev in Orličic. Cel večer je dihal nežna svetonočna čustva, ki jih je še zlasti povzdigovalo okusno ozaljšano božično drevce. Končno je bilo še vseh 80 naraščajnikov obdarovanih z lepimi in primerimi darili. Ta večer je zlasti nam staršem pokazal, kdo dela za naše otroke res iz ljubezni, zato pa prirsčna hvala v imenu staršev č. g. kaplanu Grilu, ki je duša društvenega dela v Šaleški dolini. Čudili smo se, koliko se da v tako kratkem času doseči. Samo eno napako je imela cela prireditel, da se je namreč vršila v premahnem prostoru naše cerkvene hiše, ki jo je eden mali govornik primerjal bornemu betlehemskemu hlevcu. Zato pa je naša dolžnost, da postavimo kmalu primeren dom našim organizacijam in upamo, da se bo božičnica čez dve leti že lahko vršila

v novi dvorani kat. društvenega doma. Zato pa na delo vsi zavedni pristasi širom Saleške doline, da bo ta stavba v ponos naše lepe doline. Božičnica se je na splošno željo morala ponavljati na sveti dan popoldne, a obkrajat le za starše in svoje naraščajnikov. A nas sta pa ti dve prireditvi tako navdušili za Orla, da smo sklenili vse svoje otroke poslati v to prelepo organizacijo. Bog, živi našo orlovsko organizacijo!

Savinjsko Orlovsko okrožje priredi duhovne vaje dne 6. in 7. januarja v Nazarjih. Vodili jih bodo domači gospodje. Udeležili se bodo člani odsekov v okrožju. Prijazno vabimo tudi druge, da se jih udeležijo. Starši in prijatelji, pošljite svoje v Nazarje, kjer si v verskem oziru načrtamo značajno pot k resnici. Bratje in prijatelji, udeležimo se. Začetek je v soboto 6. in sklep 7. januarja. Bog živi!

Novi zvonovi. Od St. Ilja pri Velenju nam poročajo: Lepo slovesnost in veliko veselje so nam pripravili novi zvonovi, ki smo jih dobili dne 15. decembra. Kako težko smo jih pogrešali in kako željno pričakovali, pokazalo se je, ko so prišli novi zvonovi pokriti z venci in cvetjem. Cela župnija je bila po koncu. Šolski otroci in mnogo ljudstva je sprejelo nove zvonove pri Pečakovi kapeli z velikimi vzkliki in solzami v očeh. Po župnikovem pozdravu novim zvonovom so pa zvonove sprejeli fantje s tako silovitimi streljanjem, da se je dobesedno tresla zemlja. Še stari zvon, ki je šest let sameval v zvoniku, je z veseljem glasom pozdravljal svojega novega tovariša, ko so se blizala cerkvi, kjer je stal veličasten slavolok z napisom: Pozdravljeni zvonovi novi, Vi glasniki božji in klicarji z lin visokih, došli zdaj ste k nam! Nam prednike Vaše je voj-ska pobrala in topovska žrela iz njih so nastala, a Vi o-znanjat čete mir in vabit v božji hram! V nedeljo 17. dec. je č. g. kanonik Vraber blagoslovil nova zvonova, ki sta bila nato mirno in brez najmanjše zapreke potegnjena v zvonik. V duhoviti in lepi pridigi, kakor zna to samo on, je potem g. kanonik govoril o pomenu zvonov v življenju kristjana. Med slovesno sveto mašo se že zapeli novi v lepem soglasju in naznanjali ogromni množici ljudstva, ki se je ta dan zbrala v Sent Ilju, požrtvovalnost Sentiljanov, ki so Bogu v čast in sebi v veselje pripravili nove bronaste zvonove za svojo farno cerkev. Zvonova tehtata: večji 1241 kg, manjši 402 kg in sta delo ljubljanske zvonarne.

Nevaren razbojnik. Marca meseca lanskega leta je sredi Sarajeva neki Sava Traparič napadel pismonošo Petka z namenom, da ga ubije in oropa. Svojo žrtev je počakal na nekem mračnem dvorišču, od zadaj jo je udaril po zatilniku ter nezavedni ugrabil iz poštne torbe 58.000 dinarjev. Zločinca so še isti dan izsledili in sarajevsko občinstvo je bilo zelo iznenadeno, ker je Sava Traparič dobro živel, nastopal kot premožen zasebnik ter je užival celo sloves vnetega pristaša vladnih strank, ker se je udeleževal raznih izgrediv proti hrvatskemu in turškemu prebivalstvu. Zločinca je svoje roparske nakane priznal in ko bi njegova zadeva že lahko prišla pred razpravo, se je pojavil sum in pozneje se je celo ugotovilo, da je ta Sava leta 1918 v Konjici v Bosni na podoben način usmrtil in oropal svojega sorodnika. Ta slučaj se tedaj v burnih dneh preobrata ni dosti preiskoval in ker se je Traparič v Sarajevu preselil, se je vse pozabilo. Preiskava je tudi v tej zadevi že končana, spise, ki tehtajo par kilogramov, ima državni pravdnik in nad razbojnikom bo že ta mesec izrečena obsodba. Dokler je bila stvar iz leta 1918 še nepojasnjena, se je Sava uporno in drzno obnašal v zaporu, sedaj je pa zelo pobit in malodušen.

Svojega očeta ubil. V selu Kučajni pri Požarevcu v stari Srbiji se je sin bogatega seljaka Živanoviča vrnil pozno zvečer domov. Oče se je hudo kregal nad sinom. Prišlo je do prepira. Sin zagrabil lovsko puško na steni, naperil proti očetu in sprožil. Pogodil ga je naravnost v srce. Ubijalca so oddali sodišču.

Požar povzročil 20 milijonov škode. V veliki žagi v Tuzli je izbruhnil te dni silen požar, ki je uničil vse stroje, kurilnico in delavnico. Škodo cenijo na 20 milijonov kron.

Število vojakov v armadi so skrčili — seveda ne pri nas, ampak v avstrijski republiki po načrtu in predpisu zaveznikov, ki hočejo Avstrijo gospodarsko obnoviti in so med drugimi pogoji stavili tudi zahtevo, da se mora skrčiti število vojske. Tudi pri nas v Jugoslaviji bi bilo zelo koristno in naravnost brezpogojno potrebno, da se zniža število oficirjev in moštva in posebej malo natančneje vodi račune. Od same obrambe države homo z militarizmom državljanje gospodarsko ubili in osiromašili. Zato zahteva naša stranka tudi zmanjšanje števila vojaštva in nov vojni zakon.

Na avtomobilu skozi puščavo Sahara. V Afriki je ogromna puščava, ki se imenuje Sahara. Skozi puščavo potujejo na kamelah, a sedaj se je našlo nekaj Francozov, ki so se odpeljali iz Alžira skozi puščavo na avtomobilu, ki ima na kolesih nalašč za to vožnjo napravljene gumijave obrobe. Doslej so ti Francozi prevozili po puščavi 450 km.

Poselska zveza za Ptuj in okolico priredi v nedeljo, dne 7. januarja v dvorani Narodnega doma ob 3. uri popoldne igro »Goslarica Naše Ljube Gospe« v 4 dejanjih in enodejanko »Pošta skrivnost«. Prva igra se privikrat predstavlja na našem odru in vam v kratkih potezih riše ljubezen hčerke do propale matere, druga pa bo zadovoljila vse, ki so željni smeja in poštenega razvedrila. Prosimo kar največje udeležbe.

Pevsko društvo v Braslovčah naznanja svojim članom, da ima 14. januarja 1923 po večernicah v cerkveni hiši svoj redni občni zbor.

Somišljenikom Kmetске zveze priporočamo, da si naročijo čimprej koledarček Kmetске zveze za leto 1923. Cena 28 K, s poštnino 30 K. Naroča se pri tajništvu Kmetске zveze v Mariboru.

Gospodarstvo.

Joško Radolčan:

DAVČNA DOHODNINA IN TAJNI ZAUPNIKI.

(Dopis iz mariborske okolice.)

Ni ga menda davka, ki bi se tako krivično odmerjal, kakor ravno osebna dohodnina. Koliko nepotrebnih sitnosti, pisarije in potov, zamude časa in razen tega še stroškov povzroča ta davek tisočerm davkoplačevalcem, ve iz lastnih izkušenj pač vsak, komu se je čisto po nedolžnem »našilo« par tisočakov dohodnine, znano bo pa to tudi davčnim oblastim samim, saj se tamkaj kopičijo tozadevni akti in pritožbe od leta do leta vedno v višje kupe! Sicer se je že predpis osebne dohodnine uredil za nas »prečane« pod bivšo Avstrijo s postavbo z dne 25. oktobra 1896 (državni zakon št. 220) z namenom, da poslej plačujejo premožnejši več, manj premožni pa manj davka, a nobenemu se naj ne godi krivica! Toda že pod prejšnjo državo se je mnogim godila krivica pri tem davku, vendar toliko zabavljanja in pritožb se ni slišalo, kot pa dandanes. Kdo pa je kriv tega zla? Po večini pač davčni tajni zaupniki, nadalje tudi davčne oblasti, ki se ravna po pristranskih poročilih omenjenih zaupnikov in deloma oni davkoplačevalci, ki sploh ne vpošljejo ali pa prepozno napoved za osebno dohodnino. Kakor rečeno, imajo tega šikaniranja našega ljudstva največ na vesti davčni tajni zaupniki, ki mislijo, da imajo tu najboljšo priliko maščevati se nad svojimi bodisi osebnimi ali političnimi nasprotniki. Ravno ista lumparija godi se tudi na Kranjskem — kakor je pisal kranjski dopisnik v 49. številu Domoljuba —, ki po par drastičnih primerih piše dobesedno: »Ali ni to popolnoma jasno, da taki zaupniki poročajo davčni oblasti popolnoma krivično o davkoplačevalcih? Tu ne gre za resnico, ampak igra grda strankarija in osebno sovraštvo glavno vlogo. In današnja oblast se poslužuje teh umazanih zaupnikov z največjim zaupanjem in ni čuda, ker imajo davkarji pri tem tudi svojo korist. Ali ne veste, da ima davkar pri pobiranju davkov do 6 procentov nagrade? To nagrado jim je nakazala centralistična vlada, v kateri je sedel tudi minister Pucelj, ta »skrbnik« oče kmetov! itd.« Da se pri nas na Štajerskem, oprostite — v mariborski oblasti — izvajajo ravno iste metode, naj sledi tu par resničnih primerov. Neki posestnik vposlal je v predpisanim roku napoved za osebno dohodnino in sicer je imel po svojih dnevnikih zapisanih koncem leta 12.500 K čistega dohodka. Pa glej ga zlomka, kako se začudi, ki je izvedel pr. l. v mescu juniju pri županu, kjer je bil dotični izkaz na vpogled, da ima za plačati kar čez 3.000 kron osebne dohodnine! No, pri davčni oblasti se mu je dokazalo, da je ta znesek predpisan od »čistega donosa« 51.500 K, kakor je poročal tukajšnji tajni zaupnik! Zopet drugemu kočarju našil je kar krog 24.000 K, ki jih je baje prejel za vino in zaslužil pri svoji obrti; dotični revež pa je bil skoro celo leto priklenjen vsled revmatizma na bolniško posteljo, kadar je še vstal, pa je hodil upirajoč se na dve berglji! In še več sličnih v nebo kričečih krivic bi lahko še navedel, a naj zadostujeta samo prej omenjena, dodam še samo vprašanje: Kakšno mnenje ima davčna okrajna oblast o svojem tukajšnjem zaupniku, ako se potem pri vposlanih prizivih malo primerjajo številke davkoplačevalca in one od tajnega zaupnika? Bode li davčna oblast tudi še vnaprej dopustila, da ji njeni zaupniki sporočajo, kakor se pač njim poljubi in se bo ta krivica trpela leto za letom?

Ne objavljamo vseh neredov in krivic, ki jih mora ljudstvo trpeti in prenašati radi nekaterih brezvestnih poročevalcev, ker se tudi dobe občine, kjer se davčni zaupniki zavedajo svoje odgovornosti, pač pa bi naj davčne oblasti zaupnike iz onih občin, iz katerih so pritožbe radi teh neresničnih poročil številne in leto za letom, prišla pošteno za ušesa in poverila to nalogo drugim, verodostojnim osebam, ki se ne bodo dale voditi od strankarskih ozirov. Objektivno poročanje bo koristilo tudi davčnim oblastim samim, ker zdaj po nekod muhe love, konje pa pustijo prosto! — Vsem čitateljem Slovenskega Gospodarja bi pa svetlovali sledeče:

Dobro preberite vse one članke, ki se nanašajo na osebno dohodnino; Kakor je že lansko leto g. prof. Vesenjak nam podal obširna pojasnila o tem davku, upamo, in prosimo njega, da v tem mesecu, ko se bodo vlagale napovedi, zopet pride izpod njegovega peresa zadostnih stvarnih pojasnil, kako in kaj ukreniti, da bodo davčne oblasti potem tudi naše napovedi upoštevale. Ker se vsi časopisi navadno ne shranijo, naj si vsak, kdor ima takšnega prijatelja v svoji občini, da mu »našije« iz maščevalnosti po 10 krat večjo dohodnino, kakor bi po pravici imel plačati — vse članke o osebni dohodnini izreže ter jih shrani, ker bo jih še gotovo rabil in čital.

Predaleč bi zašel, ko bi hotel na tem mestu razgaljati vse krivice tega davka, kajti naši časopisi so itak že obširno in pogosto o tem razpravljali. Glejmo sedaj vsi na to, da ne izvolimo zopet takih brezvestnih ljudi v skupščino, kakor so bili l. 1920 samostojneži, ki so nam pred volitvami nebesa obetali, a so privedli sedaj naše slovensko delavno ljudstvo na rob gospodarskega propada. Naloga naših novih poslancev pa bo, da se temeljito spremenijo sedanji sistem zakona o osebni dohodnini ter da se napravi enkrat že konec tem nečuvnim šikanam od strani davčnih tajnih zaupnikov, ki res ne zaslužijo drugega, kakor, da se jim za vse čase vrže vidno znamenje sramote izdajic-denuncijantov svojih lastnih občanov.

Zadružni tečaj v Mariboru se prične dne 8. januarja 1923 ob 8. uri zjutraj. Tečaj bo trajal 4 dni. Tečaj se bo vršil v Lekarniški ulici št. 6, I. nadstropje. Udeleženci naj se tukaj oglasijo ali pa v naši pisarni Gregorčičeva ulica 10, I. nadstropje. Vsak udeleženec mora sam skr-

beti za hrano in stanovanje. Tiskovine in druge potrebščine preskrbimo mi brezplačno.

Sv. Marjeta pri Moškanjcih. Preteklo nedeljo je imela »Kmetijska prdužnica« svoj redni občni zbor. Odbor izkazuje nad en milijon kron prometa pri naročevanju blaga, osobito apna, cementa, galice, deteljnega semena itd. Stori-li so se važni sklepi v zaščito kmetijskega ljudstva in posebej krajevnih potreb. Izvoljen je bil zopet v glavnem ves stari odbor: Rojko, Reberc, Prelog, župnik Sketa, Vesenjak, dalje zastopniki občin in načelnik je ostal naš starosta Rižnar. Podružnica ima že znatno premoženje, ki ji ga je pridobil odbor z dobrim gospodarstvom.

Pobiranje občinskih taks v Sloveniji. V Uradnem listu št. 131 od 28. decembra 1922 je izšel zakon o pobiranju občinskih taks v Sloveniji. Na podlagi tega zakona ima vsaka občina v Sloveniji pravico, da uvede s sklepom občinskega odbora posamezne ali vse občinske takse, ki so označene v tarifi, priloženi temu zakonu, ali pa, da zviša že uvedene takse v mejah omenjene tarife. Sklep se mora na običajni način objaviti s pripombo, da je zoper njega v 14 dneh dopustna pritožba na pokrajinsko upravo, oddelek za notranje zadeve; ta pritožba se mora vložiti pri županstvu. V naslednjem navajamo nekaj taks iz tarife: Za prostovoljen sprejem tuzemca za v domovinsko zvezo od 50 do 400 kron; za ugotovitev sprejema ino-zemca v domovinsko zvezo od 100 do 1000 kron; za po-delitev meščanstva od 500 do 6000 kron; za ogled za-radi zgradbe hiše od 50 do 1000 kron; za stovbno dovo-ljenje od 30 do 150 kron; za izdajo domovinskega lista se plača poleg stroškov za tiskovino in kolek od 1 do 2 kroni; če so gostilne ali kavarne otvorene čez policijsko uro, se plača za vsako noč od 40 do 200 kron; za izdajo živinskega potnega lista poleg stroškov za tiskovine in kolek, brez ozira na število živinčev od 1 do 3 krone; za živinski mesni ogled: a) za vsako veliko živel od 2 do 5 kron, b) za vsako malo živel od 1 do 3 krone; za ogledo-vanje mrličev od 3 do 10 kron, v okrožju nad 4 km raz-dalje po 5 kron več za vsakih 4 km; za vsakega psa na leto od 10 do 200 kron, v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptujju od 50 do 400 kron. Psi čuvarji na verigi so takse oproščeni.

Iz južnih vinorodnih krajev prihajajo goglede vins-kih kupčij zelo slaba poročila. Navadna kmetška vina sploh nimajo cene in tudi nikdo ne povprašuje po njih. Vinski trgovci kupujejo samo še stara banačka vina, ki so seve napram našim dokaj cenejša. Dobra bi bila trgovina z dalmatinskimi vini, dalo bi se to vino celo izvažati v inozemstvo, ker odgovarjajo njegove cene iz-vozu, tudi kakovost je dobra, le nesrečne prometne ne-pružke so po Dalmaciji tako velike, da onemogočujejo vsako tudi najmanjšo trgovino.

Dobro slivovko plačujejo po 150 do 160 K. Cena žganju se dviga radi neprestanih, novih in vedno višjih davkov.

Iz žitnega trga. Da je naša žitna trgovina malodane v popolnem zastoju, je še vedno kriv neurejen želez-niški promet. Žitna roba leži po skladiščih na Vojo-vdini in ne more naprej po železnici niti do Zagreba, a kaj še le naprej. V Novem Sadu je pšenica po 17.30 do 17.40 K, moka nularica po 24 do 24.50 K, novo koruza plačujejo po 10 K.

Kuhinjska sol iz Nemčije. Uprava državnih mono-polov je dobila od finančnega ministrstva dovoljenje za nabavo večje količine kuhinjske soli iz Nemčije na račun vojne odškodnine.

Na denarne poštne nakaznice se od 1. t. m. naprej ne lepijo več znamk, ampak se pristojbina, oziroma poštnina v gotovem plačuje pri vplačevanju nakazanih zneskov.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 91.50—91.75 din., francoski frank 6.70 din. Za 100 avstrijskih kron je plačati 0.133—0.134, za 100 češkoslovanskih kron 290—292, za 100 nemških mark 1.30—1.35 in za 100 laških lir 467.50—470 dinarjev. V Curihu znaša vrednost dinarja 5.50 centimov (1 centim je 1 para). Od zadnjega poročila je vrednost dinarja pala za 30 točk. — Od 1. jan. t. l. se računa v jugoslovanskih bankah in inozemskih bor-zah v dinarjih.

Dopisi.

Razvanje pri Mariboru. Pri nas so se že dogajale dalje časa tatvine drv v Betnavskem gozdu. Skrbno prikriti uzmoviči so kradli drva na drobno in debelo. Pred nekaj dnevi pa se je vendarle posrečilo betnav-skemu gozdnemu čuvaju, da je izsledil ukradena drva pri Mihaelu Kovačičev. Drva je pripeljal iz Betnavskega gozda Kovačičev sin Gustl. Cela tatinska zadeva je na-znanjena sodišču in bo menda sedaj enkrat mir pred temi uzmoviči, ki so spravljali s svojo nepoštenostjo v slabo luč in glas vse Razvanjčane.

Rače pri Mariboru. Prostovoljno gasilno društvo priredi dne 14. januarja 1923 plesni venček v gostilni Franca Lašič pri kolodvoru ter opozarja in prosi s tem sosedna društva, da z ozirom na uporabo čistega dobič-ka ne prirejajo na ta dan enakih prireditev. K obilni u-deležbi vabi — odbor.

Rače. Za božičnico, ki jo je priredilo učiteljstvo šolskim otrokom v nedeljo, dne 24. m. m. ob treh popoldne v šoli, so prispevali: tovarna za drože 100 din., gospa Bachler 10 din., gg. Ofenheimer 100 din., dr. Pipuš v Mariboru 50 din.; dalje po 10 din. župan Stern, Blatnik, Koban, Hvalec, Hvauc, Bacho, Berglez, Bauman Iv. in Möschl. Načelnik krajnega šolskega sveta Falež 20 dinarjev, Jeglitsch, Piffli, J. Bauman, Kme-tič, Greif Katarina, Lašič Franc, Sernko in Jarc po 5 din. in še nekateri drugi manjši zneske. Pohvalno je omeniti Ciri-lovo tiskarno v Mariboru, ki je z znatnim popustom omogo-čila nakup šolskih potrebščin in darovala 100 zvezkov. G.

trgovec Hvalec je daroval 150 papirnatih vreč in 8 nahrbtnikov, gospod Požegar pa jerbas jabolk, nekateri posestniki pa orehov in jajec za pecivo. Pecivo sa napekle za deco sledeče gospe in gđne: Romihova, Borkova, Malgajeva, Pirnatova, Klasinčeva, Lutmanova, Mohorkova, Bizjakova, Paulškova in Šljančeva. Vsem imenovanim, ki so e skazali s tako lepimi denarnimi prispevki, kakor tudi cenjenim damam, ki so se z hvalevredno vneto žrtvovali v prid šolske dece, se šolsko vodstvo v imenu obdarovancev iskreno zahvaljuje. Bag plati!

Ivan Mohorko, nadučitelj.
Jarenina. Vabilo na 32. redni občni zbor Kmetijskega bratnega društva v Jarenini, ki se vrši na praznik sv. Treh kraljev (6. januarja 1923) po večernicah v čitalniških prostorih. Uljudno vabi odbor.

Sv. Jakob v Slov. gor. Strašno kosi nemila smrt v vrstah naših najboljših mož. Pred par tedni smo, kakor je poročal Slovenski Gospodar, spremili k večnemu počitku moža pošteniaka Franca Kristl. Na Stefanovo pa je nepregledna množica se zbrala ob novi cesti skozi Jurjevski dol pri hiši Ivana Flucher. Da on sam, ki se je veliko trudil in tudi veliko žrtvoval za novo cesto k Muri, je moral zapustiti svet, še preden se je cesta končala. Šel si počivat vzor-gospodar in značajan kristjan, a spomin na tebe nam ne bode zginit iz naših src. Delo Tvojega bistrega uma in Tvojega usmiljenega srca nam bode govorilo vedno o Tebi.

Polenšak pri Ptuj. Kraj Polenšak je krasen, le ljudje niso kaj vredni, se utožno izraža naš kulturnobojni šolnik Pink in nas zaradi tega tudi namerava zapustiti in odide iz Polenšaka. Želoval za njim ne bo gotovo nihče drug kakor bivši župan občine Polenci Joško Lah, ki bo z njim izgubil svojega osebnega tajnika. Vidi torej Tonče, da se ideohikalni zmaž na Polenšaku ne da ubiti. Polenšani niso več tako neumni, da bi še dalje časa trobili v njegov »napredni« rog, zato ho pa raje pobral svoja kopita in šel od nas s trebuhom za kruhom. Sicer bomo pa v kratkem videli, ako ima naš nadsokol resno voljo nas zapustiti, ker na naši šoli je razpisana služba nadučitelja in radovedni smo, če ne bo tudi njegov upit za to službo zagledal beglega dne. Odkar stoji naša šola, se je na njej blastel napis »Mladini v pouk in odgojo«, a sedaj pod Pinkovim samostalnim paševanjem je izginil. Morda čaka naš nadsokol, da bi dal napraviti napis »Školski dom«. A mi mu po-

verno, da smo šolo postavili mi Polenšani z našim denarjem in jo tudi sami vzdržujemo. Zatorej zahtevamo na šoli zopet red in zopet stari napis. Potem pa tončku srečen pot iz Polenšaka in nikdar več nazaj.

Sv. Urban pri Ptuj. »Glej, tako umira pravičnik«. Na te besede sv. Duha smo se spomnili, ko smo zadnjo nedeljo stali ob odprtem grobu dobrega Matijca, Alojzija Čeha iz Ločiča. Nobeno oko ni ostalo brez solz; vsaj ga poznalo vse, spoštovalo vse daleč na okrog. Bog mu ni potrosil rožic na pot življenja, bila je puša z bodečim trnjem. Že zgodaj je izgubil po nesreči dobro zlato ženo Barbo, sina Franca mu ugrabila vojska, ponesrečil se je revež sam in si pokvaril nogo, nazadnje je izgubil še zadnjo pomočnico, pridno hčerko Anico in sicer tudi po nesreči. Bil je v resnici drugi Job, trpin vse svoje žive dni. Pa kakor Job je tudi on našel oporo v močni živi veri. Vkljub vsem nesrečam je bil vedno vedrega lica, delal poguma še drugim in jim v razvedrilo rad zapel kako domačo pesmico. Sam pravičen do pičice je branil pravico in resnico in pri tem ni poznal šale. Ni še dolgo od tega, ko je sedel pri mizi v družbi delavcev in domačih otrok; dva moža sta začela zaničljivo govoriti o Bogu in Cerkv; tu vstane verni Alojz in zapove: Otroci, proč od mize! Tu on sam odloži žlico in utihne. Blagor mu, ki je tako očitno pred svetom spoznaval Kristusa, Kristus ga je tudi zdaj spoznal za svojega zvestega služabnika. V spremstvu treh duhovnikov so njegove telesne ostanke prenesli na hrib sv. Urbana in položili k večnemu počitku zraven dobre žene in pridnih otrok. Slovo mu je govoril v imenu bolfanske župnije, kjer je bival zadnji čas, gosp. župnik bolfanski, v imenu urbanskih rojakov pa g. župnik urbanski. Počivaj mirni, dragi rojak, v zemlji domači, bil si zvest delavec Gospodov, Gospod sam Ti bodi večno plačilo! Pogrebci so na sedmini zložili 50 din. za Dijaško večerjo v Mariboru. — Bog jim plati. S tem činom ljubezni so najlepše proslavili spomin pravičnega pokojnika.

Sv. Križ pri Ljutomeru. Toliko ljudstva še ni bilo v prostorni Slomškovi dvorani, ko na Stefanovo na Slomškovi proslavi. Če so morali pri oknih ven in noter, če se nad 5 ur skupaj ganiti niso mogli s sedeža, potem si more neočividci predstavljati, kak naval je bil. Kaj je vendar prignelo toliko ljudstva skupaj? Gotovo se ne motim, če rečem, da sloves, ki si ga je tekom let pridobila

mladinska organizacija križevska. Ni prostora tukaj na dolgo in široko razlagati, kaj je tekom 10 let videla in slišala lepa Slomškova dvorana. Veliko kulturnega dela se je tekom teh let opravilo pod njeno streho. Spiritus agens, duša vsega res ogromnega in plodnega izobraževalnega dela je naš delavni, spretni in izkušeni g. kaplan, ki lahko s ponosno radostjo zre na prestano trpljenje in velike žrtve. — Skoraj vse točke sporeda so bile proizvajane brezhibno. Topot je bil spored predolg in le čuditi se je, da je bilo občinstvo še tako disciplinirano. Kakor je videti je padel opomin g. voditelja pred igro na dobra tla. Le proti koncu je zunaj razgrajal neki pijani zarobljenec, igra »Za pravdo in srce« je šla večinoma gladko in dobro izpod rok. Izvrstne moči so med igralci. Le škoda, da se tako redko pokažejo na odru. Če bi bile prireditve bolj goste ter bi se izdalo le toliko vstopnic, kolikor je v dvorani prostora, ne bi bilo vsakokrat tako silne gneče, kar bi se sicer poznalo malo pri blagajni, pa bi občinstvo lažje in z večjim užtkom sledilo sporedu.

St. Jošt na Kozjaku. Na Stefanovo je priredil tukaj, snji odsek dobrnskega bratnega društva igro: »Mojstra Križnika božični večer« z govorom o pomenu takih iger za ljudsko izobrazbo in s petjem umetnih in narodnih pesmi. Prireditve je dobro uspela, je žal, da so bili prostori premajhni. Tokrat je prisostvovala igri skoro izključno le mladina; veseli smo je, ker je up bodočnosti, a prav radi bi videli tudi naše gospodarje in gospodinje. Za pust bodo menda dekleta nekaj priredile. Takrat pa pridite vsi, stari in mladi. Izobrazba za vse, bodi gesto!

NOVE KNJIGE!

V zalogi Cirilove tiskarne v Mariboru so ravno kar izšle sledeče nove knjige:

1. Moj stric in moj župnik. Povest. Prevedena iz francoščine. Povest je zelo mična. Knjiga bo posameznikom in društvom dobrodošla. Res, pozdraviti je idejo Cirilove tiskarne, da izdaja v prevodu dobre povesti iz tujih slovstev, ker so v zadnjem času leposlovne knjige na Slovenskem že zelo redke. Cena broširani knjigi je 4 din., kar je za sedanje razmere zelo malo. Po pošti poslana stane 4.70 din.

Koledarček Jugoslov. kmetijske zveze je izšel. Z razpošiljanjem prične tajništvo SLS v Mariboru za mariborsko okrožje prihoduje dni. Opozarjamo na koledarček in njegovo vsebino somišljenike s prošnjo, da skrbijo za razpečevanje. Dobi se v Cirilovi tiskarni in stane din. 7.—, s poštnino pa din. 7.50.

Kočija

štirisedežna, prevlečena z usnjem, skoraj nova, se proda po najnižji ceni v PLETARNI reg. z. z. o. z. v Strnišču pri Ptuj, železniška postaja Sv. Lovrenc na Dravskem polju. 6 3—1

Matjaž Škripec, Hum pri Ormožu, sodarski mojster,

odlikovan z zlato kolajno, se priporoča vsem odjemalcem za najtočnejše izvrševanje vseh v svojo stroko spadajočih del po najnižji ceni. Sprejme tudi popravila starih sodov ter jamči vsem vinotrcem za točno izvršitev.

Za obilen obisk se priporoča

Matjaž Škripec, Ormož. 1121

Jesernig-ova škropilnica

je dosedaj najbolj priljubljena in torej najboljša škropilnica za uničevanje peronos-pore. — Ker se jo posnema, se opozarjajo cenjeni vinogradniki, da je ona prava, ki nosi poleg stoječo varstveno znamko. — Ta znamka je za celo JUGOSLAVIJO uradno prijavljena. Edino zastopstvo za Slovenijo:

F. ZINAUER, Maribor, Aleksandrova c. 45/II.

Zahtevajte cenike brezplačno!

17

Zahvala.

Ob smrti in za časa težke bolezni mojega ljubega, prerano umrlega moža

g. Ivana Fluharja

veleposestnik in l. občinsti svetnik

sem bila deležna toliko sočutja, pomoči in tolažbe od sorodnikov, sosedov, prijateljev in znancev, da se vsem tem najrdneje zahvaljujem. Prav tako sem dolžna se zahvaliti veliki množici ljudstva, ki so mojega soproga spremili v tako impozantnem številu na zadnji poti. Posebna zahvala č. g. Mart. Erhatiču za številne tolažilne obiske v času bolezni, g. župniku in šentjurskemu g. kaplanu Reharju za pogrebno spremstvo. Posebno zahvalo izrekam g. pevcem za prekrasne žalostinke, ki so pogrebno pobožnost častno povečale. Vsem naj boljši Bog povrne stotero, ki so mi v teh težkih dneh lajšali bol. Nepozabnega pokojnika priporočam v molitev in trajen spomin.

Sv. Jakob v Slov. gor.-Ploderšnica, 30. decem. 1922.

Marije Fluhar

Dr. Igo Janc

odvetnik v Mariboru

(dosedaj v družbi z dr. Irgoličem), naznanja, da je otvoril lastno pisarno v Vetrinjski ulici št. 8.

5 2—1

Premog za kovače

se zopet dobi v tovarniški zalogi

IVO ANDRASCHITZ

veletrgovina z železnilno

Maribor, Vodnikov trg 4. 20 2—1

Roman- in Portlandcement

zanesljivo dobro blago za vodnjake (studence), se dobi vedno sveži v glavni zalogi

IVO ANDRASCHITZ

veletrgovina z železnilno

Maribor, Vodnikov trg 4. 21 2—1

Srečno novo leto

želi vsem svojim odjemalcem ter priporoča za naprej svojo veliko zalogo prvovrstnih poljedelskih strojev in orodja

IVAN HAJNY, Maribor, Aleksandrova c. 45 (nasproti glavnemu kolodvoru). 10

Objava.

Franč Gnamuš, posestnik in trgovec v St. Janu pri Dravogradu objavljam, da moj brat Alojzij Gnamuš ni pooblaščen v mojem imenu sklepati pogodbe in odklanjam za istega vsakršno plačilo.

Franč Gnamuš.

Cepljene trle na prodaj: veliki rizling, gutedl, dišeči traminec, ranfol, tronta. Cene po dogovoru. Oglasiti se pri Franc Rausl, Kurova, p. lursinci. 6—912

Velika izbira vsakovrstnega zimskega blaga. Gotove površnike od 300 Din. in druga manufaktura najceneje pri J. TRPIN 956 Maribor, Glavni trg 17.

Vrtnarilja se olda na jako prometnem prostoru. Pismene ponudbe na Franc Haas, oskrbnik, Strnišče pri Ptuj. 2—3 1063

Denarija ni draginja je velika, zaslužek pa majhen. — Ako hočete z malim trudom — doma v svojem kraju s prodajo nekake izdelke gotovo do 200 K na dan zaslužiti, mi pošljite v pismu svoj znanstveni naslov in znamke za odgovor. Josip Batič, Lijka 31

Žive poskočne pesmi

za muhasti predpust so na razpologo pri Fr. Rozman, org. pri Vel. Nedelji. Cena: denar naprej 6 D s poštnino vred, na povzette 10 D. 18

Proda se hiša z zemljiščem, Cesta na Brezje 53. Več pove lastnik I. Mumlek, Zavrče. 21

Služba cerkovnika

in organista v Koprivnici pri Rajhenburgu se odda s 1. majem letos. Prednost imajo oni, ki so zmogni tajništva. Plača po dogovoru. 3 2—1

Posestvo na prodaj okoli 43 orolov; mlad gozd, njive, travniki in velik sadonosnik. Gospodarsko poslopje zidano in v dobrem stanu. Proda se tudi premičnina in žirina. Posestvo, ki se proda zaradi pomanjkanja ljudi, je oddaljeno poldrugo uro od Slov. Bistrice v Pohorju. Cena je: 800.000 K. Več se izve pri šani Kac, gostilničar v Slov. Bistrici. 1—3 2

Na Antonovo 17. januarja po sv. maši, ob 10. uri bo v Kočnem dražba dobrega cerkvenega vina iz Vrhol Resni, kupci, ki hočejo kupiti dobro kapljico, so vabljeni. 12

Hiša v Mariboru pripravna za obrtnike, z velikim vrtom, lepo pohištvo, zlata ura se proda. Cena 420.000 K. Za nekaj denarja se počaka. Ana Perc, Canharjeva ul. 6, Maribor. 16

Malo posestvo Sv. Mar. jeta na Drav. polju, zidana hiša, gospodarsko poslopje, 4 orale njiv in gozda, s prevzikom, se proda za 170.000 K. Vpraša se Škoke 18, p. Hoče. 15

Pridno krščansko delo s letni ni spričevali, tudi starejše, ki zna kuhati, se sprejme takoj ali pozneje. Dobra hrana in plačilo. Gostilna, Sodna ulica 30, Maribor. 4 2—1

Posestvo na prodaj, 15 minut od Celja, več pove lastnik čurajnice 493, Grobelno. 7 2—1

Po ceni se proda:

1 bencinmotor 2 HP (konj, sil) 1 4 HP (» ») 1 » 6 HP (» ») 1 prevozna mlaticelica z čistilnikom (Pntzdreschm), 1 motorno kolo 2 1/2 HP »Neckarsulme, 1 parni kotel 7 m³ in 1 mlina na veter (amerikanski sistem). — Ogleda in cena se izve pri g. J. Skrbinec-u, Zg. Hajdin, p. Ptuj. 11 2—1

Malo posestvo 1 uro od Ptuj, ob okrajni cesti Ptuj-Maribor, se proda. Franc Rošker, Hajdoše št. 69, p. Ptuj. 14

V moški kaznilnici v Mariboru se sprejema zopet preja v svrhu tkanja platna, brisalk i. t. d. 8

Malo posestvo se proda. Zgornje Hoče 43. 9

○○○○○
Somišljeniki,
čitajte naše listel!
○○○○○

Zgor. Sv. Kungota. Krajni šolski svet in šolsko vodstvo Zg. Sv. Kungota se iskreno zahvalita v lastnem, kakor v imenu staršev g. okrajnemu glavarju dr. Lajncišu, ki je daroval za božičnico revnim učencem tuk. šole obleke in perila ter z osebno prisotnostjo v spremstvu g. okr. šol. nadzornika M. Lichtenwallnerja počastil prireditve. — Za božičnico revnim učencem lj. šole v Zgor. Sv. Kungoti dne 23. t. m. je daroval župan in načelnik kraj. šol. sveta g. Franc Gamser 200 din., g. Rudolf Smonig, pekovski mojster iz Svečine 16 kg belega kruha in ga. Marija Gselman pecivo za božično drevce. Iskrena hvala! Šolsko vodstvo Zg. Sv. Kungota.

Ptuj. Božičnica v ptujski javni bolnici in hiralnici. Kakor običajno, se je tudi letos na sveti večer priredila božičnica v ptujski javni bolnici. Lepo okinčano božično drevo, jaslice, petje, deklamacije in kratek nagovor so spominjali reveže bolnike na pomen prireditve. Zato gre hvala vsem dobrosrčnim darovalcem, zlasti se izreka zahvala vodji okrajnega glavarstva za nakazilo 1000 K, kakor tudi Kolu jugoslov. sester in ostalim cenj. damam za darovano pecivo, nadalje veleč. gosp. gvardijanu minoritskega samostana za denarni prispevek 400 K, gosp. umet. ključavničarju Scheuchenbauerju za vino (150 l) ter vsem ostalim dobrotnikom, ki so bodisi z denarnimi prispevki, bodisi z raznimi darili omogočili božičnico. Bog plati vsem!

Savci pri Sv. Tomažu. Na sedmini pri M. Toplak se je nabralo za tomaževske nove zvonove 250 K. Posnemanja vredno. Bodimo vsi farani navdušeni zato, kar boče v začetku majnika pelo nam prav lepo.

Osluševci pri Vel. Nedelji. Na sedmini pri J. Korparju v Osluševcih so nabrali sorodniki in sosedje 273 K za tamkajšnje izobraževalno društvo. Darovalcem prisrčna hvala! Posnemajte!

Sv. Trojica v Haložah. Na praznik sv. Štefana po službi božji smo bili vabljeni v župnišče na kratek govor glede zidave novega stolpa, oziroma nastavka, ki je pogorel preteklo jesen. Za vse dobro vneti g. župnik nas je po prisrčnem pozdravu in voščilu predvsem spomnil, da moramo začeti z delom, ki bo precej stalo in vsled tega naj odkritosrčno izrazi vsak svoje mišljenje posebno glede oblike, katero bi naj dobil novi zvonik, in radi dobave potrebnega lesa. Večina navzočih se je takoj izrazila, da hoče v najkrajšem času prispevati hrastov les in ga pripeljati na prostor pri cerkvi Sv. Trojice. Težavnejše je bilo sklepanje glede oblike. Nekateri izmed navzočih so zahtevali, naj bode novi stolp enak prejšnjemu, zopet drugi, da bi bil nekoliko priprostejši, tretji pa, da bi se zidovje kratkotalo pokrilo s pokončno streho, kakor so jo videli ne vem kje, samo da bi manj stalo in bilo prej gotovo. Zadnjim predlagateljem bi svetovali, naj nekoliko pomislijo na čase, ko se je stavila tukajšnja velika ter krasna cerkev. Niso se ustrašili truda in niso odrekli pomoči in prispevkov, samo da so postavili stavbo Boga v čast, sebi pa v trajen spomin, sedanji Trojičani v tako obsejni župniji pa naj postavimo tej krasni, na daleč od sloveči cerkvi stolpič, kakor na kakšno čuvnico. Ne! Bil bi nas ne vreden spomin. Prepričani smo, da bo zmagal čut dobro mislečih in da bo v najkrajšem času naša krasna cerkev na prijaznem gričku zopet ozaljšana s primernim zvonikom, iz katerega naj bi zadonelo kmalu zvenenje zvonov, ki si jih hočemo tudi nabaviti.

Turski vrh—Zavrče. Dopisnik od Sv. Barbare v Haložah se pritožuje glede slabe poštne zveze. Mi se popolnoma pridružimo njemu, kajti pri nas tudi ni nič bolje. Pozdravljam z veseljem to misel, da bi se vpeljala avtomobilna vožnja in sicer tako, da bi bila zveza med Mariborom in Varaždinom, ali samo od Ptuja do Varaždina in ta bi vozil ob enem pošto za celo Dravsko dolino, osobito pa za župnije: Sv. Marjeta, Barbara, Zavrče ter za vse vasi po Hrvatskem do Varaždina. Za nas bi bilo velikega pomena tudi glede vinskih trgovcev ter strank, ki imajo opraviti po mestih kakor Ptuj in Varaždin. Pa kaj, kot se sliši, misli naš slabostojni župan Troha na Možkanjce po pošto hoditi ter selskega pismošo za občino Turški vrh, Gorenski vrh in Hrstovec odpraviti. Mi odločno protestiramo proti temu. Mi zahtevamo pošto vsaki dan na Ptuj ter po celem poštenem okolišu dostavljanje, kakor je bilo sedaj. To, za kar so se borili naši predniki, nam hoče en samostojni bivši učitelj odpraviti. Opozarjamo pošteno ravnanje v Ljubljani, da Troha ni pooblaščen v imenu cele župnije nič nas zastopati, ker on pri nas nima nobenega ugleda. Prosimo tudi naše poslance, da nas bodo v tem podpirali. Vidite, kakšni so samostojneži, oni hočejo imeti ugodnost povsod, kmet, viničar, delavec pa nič! Toraj proč z njimi!

Teharje. Šolska mladina je priredila v nedeljo, dne 17. decembra, lepo božičnico, koje čisti dobiček se uporabi v ljubavi šolskih knjig ubogim otrokom. Navzoči so bili od ljubkih jaslic in poklonov pred Jezuskom do solz ganjeni in so čestitali prirediteljem.

Dobrna pri Celju. Zahteva po reviziji postopanja glede oddaje lova v zakup se je zavrnila od oblasti, češ, »da ni povoda«. Pravi pa odlok nadalje, da tudi »ni povoda«, da bi se pritožili na ministrstvo, ker spada oddaja lova v prosto presojo oblasti. — Okrajno glavarstvo je najbrž hotelo reči, da nima pomena, če se uvede revizija postopanja, pa ni našlo prave besede. Povoda imamo dovolj za pritožbo, katero bomo tako vztrajno vzdržali, kakor vztrajno drži okr. glavarstvo naš denar. Pomena pa drugega nima, kakor da se spozna, kako daleč oni skup držijo, da bomo tudi mi tako znali, kar je samo na sebi jako lepo in hvalevredno. Kakor se moramo mi ukloniti njihovi pravični prosti presoji glede oddaje lova, tako se bodo tudi oni radevolje uklonili naši prosti presoji, s katero pojedemo ob prihodnjih volitvah na lov, kjer bomo ustrelili z gu-

ničevimi kroglicami marsikaj, morebiti tudi kakšnega uradnega šimelna, ker mi imamo povoda dovolj!

Šoštanj. Za Katoliški društveni dom v Šmihelu pri Šoštanju so darovali sledeči: Dr. A. Medved, profesor v Mariboru 200 K, Anton Novak, dekan, Gornji grad 160 kron, Jožef Guncer, župnik, Šmihel nad Mozirjem 40 kron, Jakob Kitak, župnik, Šmartno ob Dreti 160 K, J. Rožman, župnik, Zavodnje, 120 K, Jernej Vurkele, župnik, St. Vid na Planini 23 K, Jožef Poplatnik, župnik, Polenshak 100 K, Franc Lom, župnik, Sv. Peter na Kronske gori 40 K, dr. Josip Ujčić, profesor, Ljubljana 100 K, Franc Sattler, kaplan, Sv. Jurij ob Ščavnici 400 kron, Josip Zidanšek, ravnatelj, Maribor 200 K, Franc Korber, pos., Polzela 400 K, Notburga Pauper, Egenovci 8 K, Karl Kosar, pos. Družmirje 1000 K, Marija Falko, Družmirje 400 K, Zadružna Zveza v Ljubljani 5000 K. Vsem darovalcem prisrčna zahvala Bog povrni! Odbor.

Laški okraj. Dne 27. novembra je imela Samostojna kmetijska stranka v Ljubljani svoj občni zbor. Ob tej priložnosti je imel, kakor piše »Kmetijski list«, takratni minister Pucelj velik govor, v katere mje med drugimi tudi rekel, da, ako hočemo imeti mir, se moramo dobro oborožiti. Pred vojsko, ko so razni avstro-ogrske vojni ministri in generali zahtevali vedno nove kredite za vojaštvo in oboroževanje, so tudi peli to pesem in zatrjevali poslancem v državnem zboru, le dovolite nam, da bomo imeli bolj siguren mir. Videli pa smo, da so bile take trditve lažnjive in so imele samo namen, da prevarijo javnost. Vsi tisti, ki nismo prespali svetovno vojsko, vemo dobro, da države ne slonijo samo na orožju, ampak na pravičnem vladanju. Vemo tudi, da ljudstvo želi mirnega razvoja, ne pa vojske. Znano nam je pa tudi, da imamo v naši državi še vedno dovolj oficirjev in generalov, kateri od militarizma dobro živijo, da bodo skrbeli za to, da bo pri nas dovolj vojaštva. In je gotovo, da mi slovenski kmetje in delavci ne potrebujemo politične stranke, katera bi zagovarjala oboroževanje. Zakaj pa vendar tako visoko plačujemo razne zunanje ministre, ako se morajo vsa spor na vprašanja reševati le z orožjem? Na shodu Slovenske ljudske stranke v Celju dne 24. septembra je načelnik stranke dr. Korošec pokazal smernice, katerih bi se naj držale naše vlade, da ne zabredemo zopet v vojsko. Da se razni gospodje generali samostojne žlahte ogrevajo za vojsko, to že lahko razumemo, saj bi jim, ako pride do vojske, to zopet neslo. Da pa se za tako stranko ogreva en kmet, to pa je bolj čudna reč. In vendar piše »Kmetijski list«, da sta tudi iz našega okraja izvoljena dva kmeta v odbor Samostojne kmet. stranke. Izvoljen je Smid iz Jurkloštra in Pušnik, po domače Špilauč, iz St. Ruperta. Špilauč je že hotel izstopiti iz Samostojne in se pridružiti republikancem, pa so ga še vseeno potrdili v samostojni veri. Upanje imamo, da nam bo mož povedal — ker se bližajo volitve, bode gotovo šel na shode — za koliko se je izboljšalo stanje našega ljudstva, odkar ni več dr. Korošec minister, ampak je bila malone skozi dve leti v vladi Samostojna s svojim Puceljem. Malone po vseh državah gre draginja nazaj, samo pri nas v Jugoslaviji še gre vedno gor. Povedali nam bodo samostojneži, ako bodejo sploh imeli korajžo pred ljudstvom, zakaj je bila lansko leto mobilizacija, ki je toliko stala našo državo. Zakaj so se letos meseca avgusta poklicali brez potrebe vojniki rojstnega leta 1898 v službo, ako še niso služili v naši državi 18 mesecev, saj ni bilo nobene vojne nevarnosti, ampak fantje so bili večinoma po kasarnah, kjer so stradali in pasli uši. Izgovor na srbski vojaški zakon, kateri se je baje leta 1919 raztegnil čez celo državo, pa ne velja, zakon je še sedaj v veljavi, pa vendar so bili fantje prej spuščeni domov, kakor so doslužili, ker so se zanje potegnili naši poslanci. Da, bližajo se volitve in Samostojna kmetijska stranka bo dajala račun o za slovensko ljudstvo tako slabem gospodarstvu.

Razne novice.

Ugaben umor. Na livadi blizu sela Piškorevac v bližini Djakova so našli 24. t. m. mrtvo truplo 24 let starega Slovaka Tomaža Sporuka. Mrtvi ima v selu mater, ki je oženjena s seljakom Pajonko in dve mali sestri. Med Pajonko in njegovim pastorkom Tomažem je došlo večkrat do prepira radi dote, katero je podedoval pastork po svojem očetu. Pajonk je sklenil, da se reši pastorka nasilnim potom in je zasnoval skupno s svojo ženo strašno zločin. Očim Pajonik je odvedel zjutraj pred izvršenim zločinom svojega pastorka v cerkev z zornicam, da bi ne bili pričci umora lastnega brata. Iz cerkve se je podal zverinski očim v sobo, kjer je spal na postelji pastork nič hudega sluteč. V spanju je udaril žrtev s kamnom po glavi, da se je onesvestila in nato jo je še zadavil. Mrtvega in s krvjo oblitega sta nato očim in mati oblekla, ga ponesla v hlev in ga tamkaj zagrebla v seno, kjer sta pustila truplo 3 dni. Ker pa očim le ni znal, kako bi se znebil mrliča, ga je vrget tretji dan na livado, v žep mu je vtaknil nož in zraven njega pa kolec, češ, ljudje naj sumijo, da ga je kdo drugi ubil. Zandarmerija pa je prišla Pajonka in njegovo ženo, ki sta takoj pri prvem zaslišanju priznala zločin.

Požar povzročil 25 milijonov kron škode. Dne 26. m. m. je izbruhnil v tvornici strojev za parobrode v Kraljevi (v okolici Reke in Sušaka) požar. Tvornica je last Jugoslovanskega gradišča za brodove. Ob 3. uri zjutraj se je slišala najprej silna eksplozija in takoj za njo je buknil v celi tvornici požar. Vzrok požara, ki je povzročil škodo 25 milijonov kron, je še neodkrit, a sumijo, da je bila eksplozija podtaknjena.

Siromašna smrt očeta milijonarke. V Sarajevu so našli te dni mrtvega 76letnega starca Matija Julineka, ki je zatisnil za vedno svoje oči v največji bedi in v siromaštvu. V koči, v kateri je ležal že dve leti na bolniški postelji, ni imel prav nikogar od svojcev. Policija je poskrbela za njegov pokop. Pri smrtnem slučaju zgoraj omenjenega starca je najbolj žalostno to dejstvo, da je imel Julinek v Novem Sadu hčer, ki je žena milijonarja.

Slovenski delavci v Nemčiji nam pišejo ter se tožijo nad težkimi življenjskimi razmerami. Pred vojno so služili dnevno ob osemurnem delu 6 do 7 mark in to je zadostovalo vsem potrebam tričlanske delavske družine, zdaj pa služijo na dan okrog 2500 mark, družina s tremi osebami bi pa rabila na dan najmanj 4 tisoč mark, če bi hotela vsaj približno tako živeti, kot poprej. Zlasti pri obleki so cene silno poskočile. Navadna, gotova moška obleka stane 80.000 mark, če bi jo pa dal delati po meri, pa še enkrat toliko, čevlji od 30 do 40 tisoč mark, srajce po 5 tisoč in celo nogavice se ne dobi pod 2 tisoč mark. Ker se Nemčiji pri vseh svojih gospodarskih nadlogah boji še velike brezposelnosti, so oblasti zelo natančne in stroge glede delavcev-tujcev. Vsak mora imeti svoj domovinski list, ker se ob vsaki priliki, zlasti pa ob sprejemu v službo ta in še druge listine zahtevajo. Mnogo naših rojakov je v hudih stiskah, Jugoslovani so, pa se niti izkazati ne morejo. Mnogo jih je, ki so že dolga leta v Nemčiji, ali pa so celo tam rojeni, in sedaj, ko v domovino pišejo po domovinske in druge izkaze, dobijo po dolgih prošnjah in ob občutnih stroških odgovor, da so jih domovinske občine že izbrisale, ker so že 10 ali pa še več let v tujini. Kam spadajo ti ljudje? Nemci niso in tudi nočejo biti, iz domovine pa še navadne izkaznice ne morejo dobiti, da jih Jugoslavija prišteva med svoje. Naši rojaki v Nemčiji prosijo poslance, naj bi ob prvi priliki radi njih posredovali pri merodajnih mestih, da bodo naši ljudje od doma ali pa od konzulatov hitro in brez tolikih stroškov dobili listine, ki so pri iskanju dela in kruha neobhodno potrebne. Mnogo naših Slovencev se je podalo v Francijo, Holandijo in v druge države; srečo je imel le ta, ki se je takoj po preobratu podal, čuje se pa od mnogih, kateri so šli pred nekaj meseci, da hodijo še danes okoli brez dela in pri vseh industrijskih delodajalcih stoji kot reklama pred vhodom tovarne, v državnem in nemškem jeziku pisano, veliko seveda, da bi tudi slepec lahko otipal: »Delavci se ne sprejemajo!« A njihova potna izprava je stala čez 10.000 mark ter je veljavna samo za 3 mesece. Vsake tri mesece se mora obnoviti in po kurzu izplačati. Treba bi bilo, da bi se takse za potovalne liste znižale, ali vsaj prvo vplačilo dalje časa veljalo, ker slovenski delavci v Nemčiji niso v stanu sedaj zahtevanih taks plačati. Pri SHS konzulatih po Nemčiji se prav pridno rekrutirajo sinovi naših rojakov-delavcev, ki drugače nikakor ne morejo doseči pomoči, ali vsaj priznanja od domačih oblasti. Med potrjenimi fanti je mnogo takih, ki so v Nemčiji rojeni, ki so vedno v Nemčiji prebivali in tudi jugoslovanske govornice niso zmožni. Vojaška oblast bi dobro in pametno storila, če bi take rekrute pustila v garnizijah Slovenije in ne pošiljala nekam v Srbijo, Makedonijo ali pa v Črnogoro, v same kraje, ki so našemu v tujini vzraslemu življu popolnoma tuji, po svojih razmerah neprilagodljivi ter radi tega tudi odvratni. V Sloveniji bi se rekruti iz Nemčije lahko živeli v vojno službo, državi bi koristili in Jugoslavija bi si mnogo vojaških beguncev prihranila, če bi pustila mladeniče v takih krajih, ki so njih vzgoji in obzorju prikladni. — Rojaki v Nemčiji sporočajo tudi delavstvu v domovini, naj ne silijo v svet, ker je silno težko priti do kruha.

Okna katedrale v Kölnu. Med vojno leta 1917 je odredila nemška vlada, da se snamejo vsa okna raz katedrale v Kölnu — staroslavne cerkve, ker so okna po svojih slikah na steklu neprecenljive vrednosti in ker se je bilo bati poškodb od bombardiranja po sovražnih aeroplanih. Okna so sneli in še le sedaj jih vračajo na prava mesta, ker so imeli strokovnjaki veliko dela, da očistijo barvano steklo od prahu, ki se je nabral skozi stotletja. Slike se blestijo sedaj v svoji pravi svežosti in krasoti, posebno okno nad korom, ki predstavlja po svoji sliki Sv. tri kralje. Vse te slike izhajajo iz 14. stoletja.

Špekulacija bivšega nemškega cesarja. Kakor znano, se je bivši nemški cesar Viljem, ki sedaj prebiva v Doornu, oženil v drugič s princezino Hermino. Za Božič je rabil cesar večje svote denarja in je prodal nekemu angleško-amerikanskemu kinematografskemu društvu pravico, da to fotografira njegovo drugo poroko in gostijo za 10.000 dolarjev. Na tej fotografiji je videti ekscesarja Viljema oblečenega v uniformo maršala, njegova nevesta, oziroma žena, pa ima na glavi dragoceno krono, katero jej je podaril za poroko njen ženin in mož Viljem.

Delovanje novega ognjenika. Na severnem delu otoka Island je začel nenadoma te dni bljuvati ognjenik Askija, o katerem so bili že davno uverjeni, da je že popolnoma ugasnil. V na novo bljuvajočem ognjeniku se je odprla ogenj bruhajoča odprtina, ki je široka 4 km.

Moč reklame (to so: letaki, lepaki, inserati itd.). Amerikanci so spoznali prvi silno moč reklame. Pred kratkem je umrl znani ameriški milijonar Wanamahera. Ta človek si je osnoval pred 50 leti malo trgovino, kjer je izkupil prvi dan samo 2 dolarja in 67 centimov. Wanamaher je dal 2 dolarja za reklamo in s tem si je odprl vstop v raj sreče. Te dni, ko je Wanamaher umrl, je zapustil celih 300 milijonov dolarjev.

Rekvo ure imeti, je želja vsakega človeka, ker vsak ve, kako je neugodno, ako se ne ve nikdar pravega časa. Zna- ma ljudski ur H. SUTTNER, LJUBLJANA, št. 992, Sloven- alja, zahvaljuje svoj dober glas resničnosti, da vsaka nje- ma ure ima natančen in trajni stroj. Kdor kupi pri Suttner- ju ure, je siguran, da poseduje najboljši stroj, ter si pri- brani s tem jezo in popravilo. Krasen cenik tvrdke Suttner vsebuje še veliko izbiri tudi razne druge zlatnine in sre- brnine ter drugih sličnih potrebščin.

Nahod? Glavobol? Zobobol? Trganje? Odrečejo več- krat mišice in živci? Prijetno čuvstvo kreposti prinese pravi Fellerjev Elzafluid! Najboljše hišno sredstvo, laj- ka bolečine, osvežuje in jača ter čez 25 let priljubljen kosmetikum zanego kože, las in ust! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši, kakor francosko žganje! S pakova- njem in poštino 3 dvojnat ali 1 specialna steklenica 34 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 208 dinarjev in 5 odst. doplatka razpošilja: lekarnar Eugen v. Feller, Stubica Donja, Elzatr št. 341, Hrv.

Prava sredstva lepote, kalera drže, kar obečajo!

že 23 let v vseh deželah preiskušena, hvaljena in priljubljena so prava Elsa-lepota pospešujoča sredstva lekarnarja Feller.

Elsa-obrazna pomada zanesljivo varstvo proti soln- nim pegam, toplem opeklini, lisam, hrupavi koži, odstrani zajedavce, oarce, nabve in vsako- vrstne nečistosti kože. 2 velika porcelanasta lončka 25 din.

Elsa-lilijno mlečno milo najmilejše in najfinejše milo lepote! Ideal vseh mil! Popolnoma neškodljivo, se jako dobro peni in je milega inega duha. 4 velike kose s pakovanjem in pošt- nino 35 dinarjev.

Elsa-pomada za rast las krepi kožo na glavi, zabranjuje izpa- danje, lomljenje in cepljenje las, prhut in prerano osivelost i. t. d. 2 velika porcelanasta lončka s pakovanjem in poštino 25 dinarjev. En poskus zadostuje, da tudi vi rečete:

„TO JE ONO PRAVO!“

Šite v vseh poslovnica samo prave Elsa-preparate od le- karnarja Feller.

Estično: Lilijno mleko 6 dinarjev; brkomaz 5 dinar- jevi; najfinejši Hega-puder dr. Klugerja v velikih original- nih škatljah 15 dinarjev; najfinejši zobni prašek »Hega« v paket-dozah 10 dinarjev; puder za dame v vrečicah 2 din.; zobni prašek v škatljah 3 din.; v vrečicah po 2 din.; sahel (ščitava) za perilo 3 din.; šampon za lase 2 din.; rumenilo za obraz 13 pismov 12 din.; najfinejše parfeme od 15 din. dalje; cvet za lase 20 din.; Elza-katranovo milo 5 din. Za različne predmete se pakovanje in poština posebej računa. Na te cene se računa sedaj še 5 odstotkov doplatka. Adre- sirati natančno!

EUGEN V. FELLER, lekarnar, Stubica Donja, Elza trg št. 341, Hrvatsko.

Zbirajte za volilni sklad!

RAZGLAS.

1173

V četrtek, dne 18. januarja 1923 ob 10. uri do- poldne se vrši na licu mesta v Mariboru, Mlinska ulica šte. 15.

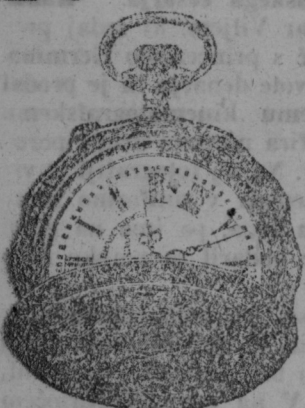
prostovoljna javna dražba.

Proda se hiša z vrtom. V hiši se vrši stara gostilniška obrt — poprej znana Šoštariceva go- stilna.

Najnižja podnušba znaša 2. miliona jug. kron. Ponudniki morajo pred začetkom dražbe položiti 10% varščine. Hiša se proda tudi pred dražbo ako to kupec želi.

Natančnejše podatke glede dražbenih pogojev, obsežnosti objekta i. t. d. dajeta sodni komisar Dr. Franjo Firbas notar v Mariboru, ter zastopnik lastnika dr. Franjo Rosina, odveinik v Mariboru.

URA

je stvar zanesljivosti, ker pri ku- povanju nikdar ne morete vedeti za koliko se bo zvišala cena od skoraj potrebnih popravil. Od ponovnih izdatkov pazite samo, ako imate garancijo za popolno dobro vrsto strojev. — Tvrška SUTTNER, kot jugoslo- vansko skladišče lastne ši tanske tvornice ur nudi Vam vedno ve- liko zbirko samo prvovrstnih ur v vseh cenah! — Predvsem znamka »IKO«! Švicarska tvor- nice jamči Vam za dobroto stroja! Zahtevajte bogato ilustrovani cenik, v katerem najdete ure za gospode in gospe, iz zlata in srebra, nikla itd. v vsaki ceni, ravnotako zapetne ure, budilke, dalje verižice, obeske in različni nakit. Pošljite za ta cenik samo 2 dinarja.

Odpošiljalna tvrdka ur H. SUTTNER Ljubljana 992 Slovenija.

PRODAJALNA CIRILOVE TISKARNE V MARIBORU priporoča

Papir, vsakovrstni za pisarne in pisma, ovijsalni papir, pisarniške potrebščine, kakor: peresa, črnila, rdečila, svinčnike, radirke, kuverte, trgovske knjige, molitveni- ke, rožne vence, svetinjske, podobne, križe itd. — Posebno opozarja na svileni papir in na prešani papir v vseh barvah. — Ima tudi vse tiskovine za župne, šolske, občinske in posojilniške urade, vse knjige in zvezke za ljudske in srednje šole. — Cene so priznane nizke in postrežba točna. — — — — — Cirilova tiskarna.

Najboljše in najcenejše

pa tudi najlepše blago za obleke, kakor suknjo, hlače, volneno blago, plavino, cefir, šifon, platno, izgotov- ljene obleke, srajce, predpasnike, no- gavnice, robci, odeje i. t. d. se dobi pri

ŠOŠTARIČ, MARIBOR Aleksandrova cesta št. 13

Cepijene trte, različnih vrst na podlagi »rip. Portalis« in tudi vkoreninjene bele šmarnice pro- daja Franc Zelenko, posestnik in trtnar, Rucmanci, Sv. Tomaž pri Ormožu. Cena po dogovoru. Za odgovor priložite znamke. 111-915

Bencin-motor 12 H P se ne rabi. Rabljen le 15. me- secev, še torej nov in je pri- praven tudi za večja podjetja. Proda ga po ceni posestnika Ivan Kreiner, Apače pri Radgoni, so. 111 4-2

Kupim družinsko hišo, vilo, žago, mlin ali kakšno gozdno posestvo, skotudi v kosi. Pridrbe z natančnim popisom in ceno na kupca. Gornik, Libelče pri Dravogradu. 1130 5-2

Opekarski mojster z delavci se sprejme za zidno opeko. Zglaš se pri opekarni v Senarski pri g. Sante. Even- tuelno, se da tudi v najem. 1115 2-2

Kuharica, perfektna, pridna, vajena, tudi vseh drugih hišnih del ki bi nado- mestovala pri gospodinstvu, se takoj sprejme v večjo trgovsko hišo. Nastop takoj. Ponudbe z navedbo dosednjega službo- vanja in zahtevo plače je poslati pod »Pridna gospodinja« št. 10. na Upravništvo našega lista. 1116 2-2

Cepijene trte,

Večjo množino kakor vsako leto različnih sort na amerikan- ski podlagi tudi belo v kore- ninjeno šmarnico imam za pro- dajo po dnevnih cenah, Franc Horvat Mostje p. Jurčinci pri Ptuj. Prosim znamke za od- govor. 1114

Načelstvo

strojne zadruge

vabi vse svoje ude na očni zbor, ki se vrši 14. pro- sinca 1923, ob 1. uri popol. v hiši načl. Simona Medveda v Mihovcih:

Dnevni red:

1. Poročilo načelstvo.
2. Čitanje revizijskega poročila.
3. Odobrenje računskega zaključka za l. 1921.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Izprememba pravil.
7. Slučajnosti.

Širite naše liste!

Zdravnik

Cepijene trte

od vseh najbolj priporočljivih vrst na jamčno čistih le ame- rikanski podlagah ter dobro vkoreninjene in zarašene je za dobiti pri I. štaj. trtoreski za- dragi p. Jurčinci pri Ptuj. Ne zamudite jih pravočasno naro- čiti, ker spomladi bodo gotovo zmanjkale, kakor je bilo to že več let. Konkurenca pri blagu je nemogoča. 7-978

dr. Ivo Rudolf

ordinira dnevno

od 9. do 11. ure dopoldne in od 2. do 4. ure pop.

v Konjicah, v Stegenšekovi hiši, stanovanje v hiši 14. 2-3 1115

KUPUJE se vedno le najboljše in najceneje za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki **KAROL WORSCHÉ** Maribor, Gosposka ulica št. 1. !!!Perje za postelje!!!

Vinogradniki pozor!

Krasne dobro izrasle in ukoreninjene požlahtnjene trte na Riparia Portalis v sledečih vrstah dokler so v zalogi, se po ceni prodajo: Furmat, renski rizling, ruđeči burgundec, zeleni veltlinec, Dinka, čabaški biser, muškati Hamburg; razuntaga vse potrebščine za drevesnice, rože v veliki izbiri. Izvrstna postrežba in zamota garantirana.

J. M. Georgievič & brat

velevrtnarstvo, dresnica in gojenje rož.

Bela Crkva, Banat, S.H.S.

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POSOJILNICA

V MARIBORU, STOLNA ULICA šte. 6, reg. z. z n. zav.

obrestuje od 1. novembra 1922 naprej navadne vloge po

5%

Vloge na trimesečno odpoved po 5 1/2%. Stalnejše in večje vloge pa od 6 do 6 1/2%.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA Podružnica v Mariboru.

Začasno: Koroška cesta 1/1. Telefon 311. Brzjavni: Gospobanka. Centrala: Ljubljana. Podružnice: Diakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Interesna skupnost s Sveopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z ufilijacijami čez K 80.000.000 —, vloge nad K 350.000.000.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.

Probitični prodajalec srečk državne razredne loterije.